

NHỮNG NỘI DUNG NỔI BẬT

OUTSTANDING CONTENTS

THE POTENTIALS OF LAM DONG - A PROMISING DESTINATION FOR INVESTMENT, TRADE AND TOURISM

LAM DONG'S FOUNDATION TOWARDS TO SUSTAINABLE AND MODERN AGRICULTURE

CHAIRMAN OF LAM DONG PEOPLE'S COMMITTEE WELCOMES INDIAN AMBASSADOR'S COURTESY CALL

LAM DONG: CITIZENS ARE THE SUBJECTS IN REFORM OF RURAL AREAS

LAM DONG AND LAO LOCALITIES: COOPERATIVE RELATIONS

THE EIGHTH DA LAT FLOWERS FESTIVAL - 2019 WITH THE THEME "DA LAT AND FLOWERS"

TIỀM NĂNG LÂM ĐỒNG - VÙNG ĐẤT ĐẦY HỨA HIỆN CHO ĐẦU TƯ, THƯƠNG MẠI VÀ DU LỊCH

THÙY LINH

Được mệnh danh là cao nguyên xanh - mảnh đất hấp dẫn với các sản phẩm ôn đới mà thiên nhiên ưu ái ban tặng - Lâm Đồng càng tràn niềm tin mới, phát triển mới đang tạo ra những bước đột phá mạnh mẽ trên con đường hội nhập và tăng trưởng.

Lâm Đồng là tỉnh miền núi phía Nam Tây Nguyên, nằm ở độ cao từ 300 – 1.500m so với mặt nước biển; nhiệt độ trung bình từ 18 - 25 độ C, diện tích 9.773.54 km², có 12 đơn vị hành chính gồm 2 thành phố và 10 huyện, thành phố Đà Lạt là trung tâm hành chính, kinh tế của tỉnh, dân số toàn tỉnh trên 1.29 triệu người với 47 dân tộc sinh sống. Vị trí địa lý: phía Nam, Đông Nam giáp tỉnh Bình Thuận; phía Đông giáp tỉnh Khánh Hòa, Ninh Thuận; phía Bắc giáp tỉnh Đắk Lắk, Đắk Nông; phía Tây giáp tỉnh Bình Phước, Đồng Nai. Lâm Đồng nằm trong vùng kinh tế trọng điểm phía Nam – là khu vực năng động, có tốc độ tăng trưởng kinh tế cao và là thị trường có nhiều tiềm năng lớn. Giao thông đường bộ thuận lợi với các quốc lộ, tỉnh lộ nối liền các tỉnh Nam Trung bộ, Đông Nam bộ và Tây Nguyên; Sân bay quốc tế Liên Khương, cách TP. Đà Lạt 30km về hướng Nam; giao thông kết nối các xã và các cụm dân cư, đáp ứng phần lớn yêu cầu đi lại của nhân dân. Hạ tầng giao thông chú trọng tìm kiếm các nguồn vốn để đầu tư, nâng cấp các tuyến quốc lộ, như: tuyến đường Trường Sơn Đông, Lương Sơn – Đại Ninh, Cao tốc Dầu Giây – Liên Khương; khôi phục đường sắt Đà Lạt – Tháp Chàm; xúc tiến mở các đường bay quốc tế nhằm kết nối mạnh mẽ với các quốc gia trên thế giới như: Hàn Quốc, Thái Lan, Nhật Bản, Trung Quốc, Singapore... và mở thêm đường bay nội địa đến các thành phố lớn trong nước.

Sản xuất vang Đà Lạt - Ảnh: HÀ HỮU NẾT

Tăng trưởng kinh tế (GRDP) của địa phương hiện đạt 8,59%. Tổng thu ngân sách trên địa bàn tỉnh đạt trên 8.000 tỉ đồng/năm. Tổng kim ngạch xuất khẩu khoảng 720 triệu USD. Cơ cấu kinh tế: Nông lâm thủy sản 44,4%; Công nghiệp xây dựng 17,9%; Dịch vụ 37,7%.

Mới đây, Thủ tướng Chính phủ đã gợi ý “tam giác” phát triển cho Lâm Đồng chính là: mô hình phát triển nông nghiệp sạch, công nghệ cao; công nghiệp chế biến sản phẩm nông nghiệp; du lịch gắn với nông nghiệp công nghệ cao.

Về Du lịch: Lâm Đồng nói riêng, Tây Nguyên nói chung là vùng đất có các di sản lịch sử, giàu bản sắc văn hóa. Thời tiết, khí hậu, cảnh quan riêng có là thế mạnh của Lâm Đồng. Toàn tỉnh hiện có 2.250 cơ sở lưu trú du lịch với tổng số 25.617 phòng; trong đó, có 480 khách sạn từ 1 - 5 sao; có 64 đơn vị kinh doanh lữ hành - vận chuyển du lịch; 36 khu, điểm tham quan du lịch và 03 sân golf được đầu tư, khai thác kinh doanh cùng với hơn 60 điểm tham quan miễn phí khác là những danh thắng tự nhiên, các công trình kiến trúc, cơ sở tôn giáo, làng nghề, làng dân tộc thiểu số, di

tích lịch sử, di chỉ khảo cổ... và hơn 30 điểm du lịch canh nông phục vụ nhu cầu tham quan, giải trí của du khách... tạo sự đa dạng, phong phú của các tour, tuyến du lịch trên địa bàn tỉnh. Thành phố Đà Lạt là một trong những trung tâm du lịch nghỉ dưỡng của cả nước, được Thủ tướng Chính phủ công nhận là “Thành phố Festival Hoa” gắn với lễ hội Festival Hoa Đà Lạt và Tuần Văn hóa Trà – Tơ lụa được tổ chức định kỳ hai năm một lần. Ngoài ra, trên địa bàn tỉnh còn có nhiều lễ hội văn hóa của đồng bào các dân tộc thiểu số được diễn ra thường xuyên trong năm, như: Lễ hội Cồng chiêng, Lễ hội Đâm trâu...

Lâm Đồng đã thu hút 147 dự án đầu tư du lịch với tổng số vốn đăng ký khoảng 50.000 tỷ đồng và đang tiếp tục quy hoạch để mời gọi đầu tư vào các dự án du lịch có quy mô lớn như: Khu du lịch quốc gia hồ Tuyền Lâm; Khu du lịch quốc gia Đan Kia – Suối Vàng; Khu du lịch thác Prenn.

Về Nông - Lâm nghiệp: Lâm Đồng hiện có trên 381.000 ha diện tích sản xuất nông nghiệp, và đứng đầu cả nước về sản xuất nông nghiệp công nghệ cao với diện tích gần 58.800 ha chiếm gần 20% diện tích đất nông nghiệp toàn tỉnh, chủ yếu trồng các loại rau, hoa, chè, cà phê, cây ăn quả chất lượng cao. Tỉnh đã xây dựng và phát triển thương hiệu “Đà Lạt – Kết tinh kỳ diệu từ đất lành” đối với các sản phẩm rau, hoa, cà phê Arabica và du lịch canh nông. Đến nay, toàn tỉnh có 269 tổ chức, cá nhân được cấp chứng nhận quyền sử dụng nhãn hiệu.

Lâm Đồng hiện đang phát triển các mô hình nuôi cá nước lạnh đặc hữu như: cá tầm, cá hồi, sản lượng trên 1.000 tấn/năm. Bò sữa cũng là tiềm năng cho phát triển công nghiệp chế biến sữa với trên 20.000 con, sản lượng sữa trên 77 ngàn tấn.

Bên cạnh đó, Lâm Đồng có trên 590.000 ha rừng với tính đa dạng sinh học cao, có tiềm năng phát triển kinh tế lâm nghiệp và du lịch. Trên địa bàn tỉnh có vườn quốc gia Bidoup Núi Bà rộng 700,38km² và Vườn quốc gia Cát Tiên rộng 272,73 km²; Khu dự trữ sinh quyển thế giới Langbiang có diện tích 275.439 ha.

Về Công nghiệp: Lợi thế nổi bật trong phát triển công nghiệp tại Lâm Đồng là dựa trên các ngành công nghiệp chế biến nông, lâm, thủy sản, phân bón và sản xuất phân phối điện. Hiện nay, Lâm Đồng đã hình thành và đưa vào hoạt động khu công nghiệp Lộc Sơn 183 ha, khu công nghiệp Phú Hội 109 ha; đã quy hoạch 12 cụm công nghiệp, hiện đang triển khai 6 cụm công nghiệp với quy mô 238 ha, có 2 cụm công nghiệp đạt tỷ lệ lấp đầy 100%. Tỉnh tiếp tục mời gọi đầu

tư vào Khu Công nghiệp - Nông nghiệp Tân Phú 316,8 ha, Khu Công nghệ Thông tin tập trung với diện tích 63 ha cùng nhiều dự án trọng điểm khác.

Về Giáo dục và Đào tạo: Xác định phát triển kinh tế không xa rời giá trị văn hoá, giáo dục, tự hào là trung tâm nghiên cứu khoa học của khu vực Tây Nguyên, Lâm Đồng tiếp tục xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng nhu cầu của Việt Nam và khu vực. Tỉnh hiện có 2 trường đại học (Đại học Đà Lạt, Đại học Yersin Đà Lạt) và 4 cơ sở của các trường đại học khác (Đại học Bách khoa Tp.HCM, Đại học Kiến trúc Tp.HCM, Đại học Tôn Đức Thắng, Đại học Nội vụ), 6 trường cao đẳng, 5 trường trung cấp chuyên nghiệp và 38 cơ sở đào tạo nghề, 4 viện nghiên cứu khoa học (Viện Nghiên cứu Hạt nhân Đà Lạt, Viện Nghiên cứu khoa học Tây Nguyên, Viện nghiên cứu khoa học nông lâm nghiệp Tây Nguyên và Viện Pasteur Đà Lạt).

Tầm nhìn đến năm 2020 - 2025, Lâm Đồng dựa trên 4 trụ cột chính là quản trị, đời sống, môi trường và kinh tế để xây dựng thành phố Đà Lạt trở thành thành phố thông minh trên 9 lĩnh vực, gồm: Chính quyền số, quy hoạch đô thị, nông nghiệp, du lịch, thành phố an toàn, môi trường, giáo dục, y tế, giao thông.

Tỉnh Lâm Đồng hiện có hơn 9.000 doanh nghiệp đang hoạt động; trong đó: đầu tư trong nước 838 dự án, với vốn đăng ký 4,9 tỷ USD, quy mô diện tích sử dụng trên 67.000 ha; đầu tư nước ngoài (FDI) 104 dự án, với vốn đăng ký đầu tư 503 triệu USD, quy mô diện tích sử dụng trên 2.000 ha. Thực tế cho thấy, nhà đầu tư nhận được nhiều ưu đãi và hỗ trợ từ tỉnh, đảm bảo tuyệt đối cho hoạt động kinh doanh, sản xuất. Cụ thể: tỉnh đã ban hành chính sách hỗ trợ doanh nghiệp trong đào tạo nghề; chính sách miễn, giảm tiền thuê đất đối với cơ sở thực hiện xã hội hóa, dự án đầu tư trong khu du lịch quốc gia; chính sách hỗ trợ lãi suất; hỗ trợ xúc tiến đầu tư, thương mại và du lịch; hỗ trợ phát triển thị trường, đăng ký thương hiệu, nhãn hiệu; phát triển tour - tuyến du lịch; hỗ trợ cung cấp thông tin, trình tự thủ tục cơ chế chính sách ưu đãi thu hút đầu tư miễn phí...

Với phương châm “Sẵn sàng nhận khó khăn về mình, dành thuận lợi cho nhà đầu tư”, Lâm Đồng đang từng bước xây dựng kết cấu hạ tầng đồng bộ và nỗ lực mạnh mẽ kiến tạo môi trường đầu tư thông thoáng, tạo bước đột phá về thu hút đầu tư, trở thành một trong những vùng đất phát triển công nghiệp và dịch vụ sôi động của khu vực Tây Nguyên, xứng đáng đưa thương hiệu Lâm Đồng đầy tiềm năng trở thành cơ hội cho đầu tư, thương mại và du lịch của khu vực và thế giới ■

THE POTENTIALS OF LAM DONG - A PROMISING DESTINATION FOR INVESTMENT, TRADE AND TOURISM

 THUY LINH

Known as a green plateau - an attractive destination with products of temperate climate bestowed by nature - Lam Dong is holding hopes for new developments which shall bring about strong breakthroughs for its integration and growth.

Lam Dong is a mountainous province in the Southern Central Highlands, located at an altitude of 300 - 1,500m above sea level with an average temperature from 18 to 25 degrees Celsius. It has an area of 9,773.54 km², including 12 administrative units of which are 2 cities and 10 districts. Da Lat City is the administrative and economic center of the province. The province has over 1.29 million people from 47 ethnic groups. Lam Dong borders Binh Thuan to the South and the South East, Khanh Hoa and Ninh Thuan to the East, Dak Lak and Dak Nong to the North, Binh Phuoc and Dong Nai to the west. Lam Dong locates in the southern key economic region - a dynamic area with high economic growth and a potential market. It is conveniently connected with national highways and provincial routes linking the southern central provinces, the southeastern region and the Central Highlands; Lien Khuong International Airport lying 30km to the south of Dalat; local roads connecting communes and clusters. Transportation infrastructure is being the focus to seek capital investment for upgrade of national highways, such as Truong Son Dong, Luong Son - Dai Ninh and Dau Giay - Lien Khuong; restoring the Dalat - Thap Cham railway; promoting international routes in order to connect with countries such as Korea, Thailand, Japan, China, Singapore... and opening more domestic routes to major cities in Viet Nam.

The local economic growth (GRDP) now reaches 8.59%. The total provincial budget

Hydroponic vegetables in Dalat - Photo: HA HUU NET

revenue is over VND 8,000 billion/year. Total export turnover is about 720 million USD. The local economic structure: Agriculture, forestry and fishery 44.4%; Construction industry 17,9%; Service 37,7%.

Recently, the Prime Minister suggested that the “development triangle” for Lam Dong shall be: clean and high-tech agriculture; processing industry of agricultural products; and tourism associated with high-tech agriculture.

Tourism: Lam Dong in particular and the Central Highlands in general are areas of historical heritages, rich in cultural identities. The weather, climate, and landscape are strengths of Lam Dong. The province has 2,250 tourist accommodation establishments with a total of 25,617 rooms, of which are 480 1-5 star hotels; 64 travel - transportation agencies; 36 serviced tourist attractions and 03 golf courses; over 60 other free attractions which are natural beauty spots, architectural works, religious facilities, craft villages, ethnic minority villages, historical sites, archaeological sites... and more than 30 agricultural destinations, creating a diversity of tourism routes in the province. Da Lat City is one

of the resort centers of the country, recognized by the Prime Minister as the “Flower Festival City” associated with the Da Lat Flower Festival and the Tea - Silk Culture Week held every two years. In addition, there are many cultural festivals of ethnic minorities that take place regularly throughout the year, such as Gong Festival, Buffalo Fight Festival....

Lam Dong has attracted 147 tourism investment projects with a total registered capital of about VND 50,000 billion and is calling for investment in large-scale tourism projects such as: National tourist areas of Tuyen Lam Lake and Dan Kia - Suoi Vang; Prenn waterfall tourist area.

Agriculture and Forestry: Lam Dong currently has over 381,000 hectares of agricultural production area, and ranks first in the country in terms of hi-tech agricultural production with an area of nearly 58,800 hectares, accounting for nearly 20% of the agricultural land of the province. The province mainly grows high quality vegetables, flowers, tea, coffee and fruit trees. has built and developed the brand name “Da Lat - Miraculous essence from the good land” for its vegetable products, flowers, Arabica coffee and agricultural tourism. Up to date, the province has 269 organizations and individuals that have been granted trademark certificates.

Lam Dong is currently developing models of endemic cold-water fish such as sturgeon, salmon, with an output of over 1,000 tons/year. Dairy cow is also potential for milk processing industry with over 20,000 heads and milk production of over 77 thousand tons.

Besides, Lam Dong has over 590,000 hectares of forest with high biodiversity, having the potential for developing forestry economy and tourism. The province has Bidoup Nui Ba National Park of 700.38 km², Cat Tien National Park of 272.73 km² and Langbiang World Biosphere Reserve of 275,439 hectares.

Industries: The outstanding advantage in industrial development for Lam Dong is based on the processing industries of agriculture, forestry, fishery, fertilizer and electricity production and distribution. Lam Dong has put into operation Loc Son Industrial Park of 183 hectares, Phu Hoi Industrial Park 109 hectares; it has planned 12 industrial clusters, currently constructing 6 industrial clusters of 238 hectares, with 2 industrial clusters reaching 100% occupancy rate. The province continues to call for investment in Tan Phu Industrial and Agricultural Park of 316.8 hectares, the Information Technology Park with an area of 63 hectares and many other key projects..

Education and Training: Given that economic development should always be in line with cultural and educational values, and by being proud of being a scientific research center of the Central Highlands region, Lam Dong continues to invest in quality human resources to meet the needs of Vietnam and the region. The province currently has 2 universities (Da Lat University, Yersin University Da Lat) and 4 campuses of other universities (Ho Chi Minh City University of Technology, Ho Chi Minh City University of Architecture, Ton Duc Thang University, University of Home Affairs; 6 colleges, 5 professional secondary schools, 38 vocational training institutions, and 4 scientific research institutes (Da Lat Nuclear Research Institute, Central Highlands Scientific Research Institute, Central Highlands Agro-Forestry Research Institute and Pasteur Dalat Institute).

In the vision 2020 - 2025, Lam Dong shall base its growth on 4 main pillars of governance, life quality, environment and economy, in order to build Da Lat City into a smart city in 9 fields, including: digital government, urban planning, agriculture, tourism, safety life, environment, education, health care and traffic.

Lam Dong province currently has more than 9,000 active businesses; in which: domestic investment accounts for 838 projects, with registered capital of 4.9 billion USD, on an area of 67,000 hectares; Foreign direct investment (FDI) accounts for 104 projects, with registered capital of US \$ 503 million on an area of over 2,000 hectares. In fact, investors receive many incentives and supports from the province, ensuring a favorable business environment. Specifically: the province has issued policies to support businesses in vocational training; land rent exemption and reduction for privatization and investment projects in national tourist resorts; interest rate support policy; support with investment, trade and tourism promotion, market development, trademark registration; tour development; providing information on procedures and incentive policies.

With the motto “Overcome difficulties to ensure convenience for investors”, Lam Dong is gradually building synchronous infrastructure and making strong efforts to create an open investment environment, aiming for breakthroughs in attracting investment, becoming one of the most vibrant industrial and service centers of the Central Highlands region, and making the brandname of Lam Dong as a place of opportunities for investment and trade, and tourism for partners in the region and the world ■

NỀN TẢNG ĐỂ LÂM ĐỒNG HƯỚNG ĐẾN NỀN NÔNG NGHIỆP BỀN VỮNG VÀ HIỆN ĐẠI

✍ VẤN TÒA

Mười lăm năm trước (2004), tỉnh Lâm Đồng đã quyết định “đột phá” trên lĩnh vực nông nghiệp bằng chương trình “nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao” (gọi tắt là nông nghiệp công nghệ cao - NNCNC). Lúc bấy giờ không ít người dân Lâm Đồng chưa thể hình dung nông nghiệp công nghệ cao là gì, cách làm ra sao, hiệu quả như thế nào? Thế rồi, những băn khoăn lo nghĩ đó từng bước được giải tỏa bởi những thành công ngoài mong đợi.

Sản xuất hoa ứng dụng CNC ở huyện Di Linh - Lâm Đồng - Ảnh: VĂN TÒA

Nông nghiệp công nghệ cao - đổi đời nông dân

Mô hình nông nghiệp công nghệ cao ở Lâm Đồng đã manh nha từ thập niên 90, khi mà phương thức sản xuất truyền thống liên tục bị thất bát do thời tiết, giá cả bấp bênh. Thực trạng đó, buộc nông dân Lâm Đồng phải đổi mới cách nghĩ, cách làm - điển hình là anh Bùi Văn Sỹ (Phường 11, TP.Đà Lạt). Anh Sỹ kể rằng: Sau nhiều năm trồng rau thất bại, năm 1997, anh được “quý nhân” trong nghề trồng hoa cao cấp ở thành phố Đà Lạt và huyện Đức Trọng chỉ dẫn cách trồng hoa trong nhà kính. Nghe lạ lẫm, nhưng rồi anh cũng quyết định làm thử. Vì vốn ít lại sợ mất vốn nên lúc đầu anh chỉ dám đầu tư vài trăm mét vuông nhà kính trồng hoa cúc. Thật bất ngờ, ngay trong lứa hoa đầu tiên, anh đã thu lãi gấp ba lần so với trước. Thành quả ngoài mong đợi đó đã khiến anh Sỹ quyết tâm đầu tư mở rộng quy mô sản xuất theo phương châm “lấy hoa nuôi hoa”. 10 năm sau, diện tích trồng hoa công nghệ cao của anh Sỹ đã lên đến hơn 3 ha và anh trở thành một trong những nhân tố điển hình nông nghiệp công nghệ cao ở thành phố Đà Lạt.

Anh Sỹ chỉ là một trong số hàng trăm hộ nông dân Lâm Đồng trở thành tỷ phú nhờ ứng dụng nông nghiệp công nghệ cao, trong đó có cả người

đồng bào dân tộc thiểu số. Tiêu biểu là nông dân trẻ Păng Ting Sin, người dân tộc Cơ Ho, Huyện Đơn Dương, Lâm Đồng. Trên mảnh vườn khoảng 5 sào (5000 mét vuông) trồng lúa nước, Păng Ting Sin đã mạnh dạn vay vốn ngân hàng, đầu tư trồng hoa hồng theo quy trình khép kín, gồm: nhà kính và hệ thống tưới nước, chăm bón tự động. Cách làm của Păng Ting Sin đã cho thu nhập hàng trăm triệu đồng/năm, vượt xa so với lối canh tác thuần nông cũ.

Có thể nói, mô hình nông nghiệp công nghệ cao đã làm thay đổi tư duy sản xuất của một bộ phận không nhỏ nông dân Lâm Đồng. Phương thức canh tác cũ, lạc hậu đã dần được thay bằng phương thức canh tác mới hiện đại, nâng năng suất, chất lượng và giá trị sản phẩm cây trồng lên 2 đến 3 lần so với trước. Thu nhập mỗi ha từ 250 triệu đến 2 tỷ đồng. Nhiều người từ đủ ăn, đủ mặc nay đã đổi đời thành tỷ phú.

Vai trò của doanh nghiệp

Thực tế cho thấy, nền nông nghiệp Lâm Đồng có được bước phát triển vượt bậc như hiện nay là có công rất lớn của các doanh nghiệp FDI đầu tư vào Lâm Đồng. Nông dân Lâm Đồng học ở họ rất nhiều về công nghệ tiên tiến, hiện đại, tạo ra sản phẩm sạch, chất lượng cao. Doanh nghiệp

đặt nền móng đầu tiên là “Đà Lạt Hasfarm and Hasfarm young plants” - công ty sản xuất hoa hàng đầu tại Việt Nam. Chính thức có mặt tại Đà Lạt từ tháng 6 năm 1994, với quy trình sản xuất khép kín theo công nghệ cao cấp của Hà Lan, Đà Lạt Hasfarm đã mang đến cho người dân Đà Lạt và vùng lân cận cách nghĩ mới, cách làm mới. Từ một vài nông dân đầu tư trên phần diện tích khá khiêm tốn, dần dần mô hình này đã lan rộng ra toàn tỉnh với những điểm sáng “Công nghệ và kỹ thuật” ra đời. Sau đó là sự xuất hiện khá nổi bật của Công ty Langbiang Farm; Công ty TNHH liên doanh Organik Đà Lạt; Công ty Rừng Hoa; Công ty TNHH Trường Hoàng, Công ty TNHH Hoa Mặt trời, Trang trại Phong Thúy, HTX Anh Đào với mức doanh thu hàng năm đạt từ 1 đến 3 tỷ đồng/ha. Sự ra đời của các doanh nghiệp này đã góp phần giúp nông dân Lâm Đồng tiếp tục tiếp cận, ứng dụng các thiết bị, công nghệ tiên tiến vào sản xuất như công nghệ giống (của các nước châu Âu, Mỹ, Nhật Bản), công nghệ tưới của Israel; áp dụng các quy trình canh tác hiện đại, công nghệ sau thu hoạch; làm chủ thời vụ, ứng dụng các giải pháp hạn chế tác hại của thời tiết, sâu bệnh, nâng cao chất lượng sản phẩm, giảm chi phí đầu tư, thu lợi nhuận cao.

Kể từ đó, Lâm Đồng đã trở thành điểm đến của các nhà đầu tư nông nghiệp công nghệ cao trong và ngoài nước. Đến nay, Lâm Đồng đã thu hút 80 dự án FDI đầu tư vào lĩnh vực nông nghiệp công nghệ cao (Hà Lan, Bỉ, Anh, Đài Loan, Nhật, Singapore, Hàn Quốc, Úc, Hồng Kông, Bungari, Mỹ) với tổng vốn đầu tư khoảng 5.500 tỷ đồng và gần 1.500 doanh nghiệp trong nước đầu tư nông nghiệp với diện tích trải dài khắp tỉnh. Hiện nay, Lâm Đồng đang phối hợp với tỉnh Đông Flanders (Bỉ) thực hiện dự án Trung tâm công nghệ cao canh tác rau, hoa trong nhà kính; phối hợp thực hiện Dự án xây dựng mô hình phát triển nông nghiệp theo cách tiếp cận đa ngành và cải thiện môi trường đầu tư trong lĩnh vực nông nghiệp với cơ quan Hợp tác Quốc tế Nhật Bản (JICA); tạo điều kiện cho các doanh nghiệp đến từ xứ sở “mặt trời mọc” đầu tư trồng rau, quả siêu sạch như Trang trại Kikaku (1/2015) sản xuất nông nghiệp công nghệ cao đa ngành, trong đó có chức năng sản xuất, kinh doanh, chế biến, cung cấp và chuyển giao kỹ thuật trồng dâu tây giống Nhật Bản tại Đà Lạt. Ngoài ra, Lâm Đồng đặc biệt quan tâm khuyến khích các nông hộ trong tỉnh, ngoài tỉnh đầu tư phát triển khoảng 1.000 trang trại chăn nuôi, trồng trọt mô hình công nghệ cao.

Nông nghiệp công nghệ cao - mô hình cho sự phát triển bền vững

Sự thành công của Lâm Đồng trong việc ứng dụng công nghệ cao trong sản xuất nông nghiệp là điều đã được khẳng định và là một trong những địa phương điển hình của cả nước về mô hình này với quy mô diện tích trên 54.500 ha, chiếm 21% tổng diện tích đất nông nghiệp trong toàn tỉnh. Trong đó 20.000 ha cà phê; gần 6.400 ha chè; hơn 19.700 ha rau; 3.800 ha hoa; 180 ha cây đặc sản và có khoảng 3.660 ha dâu, cây ăn quả. Lâm Đồng cũng tạo điều kiện cho việc xây dựng trang trại chăn nuôi trên 10.000 con bò sữa... và diện tích mặt nước nuôi cá Tầm. Tỷ trọng giá trị sản xuất nông nghiệp công nghệ cao hiện chiếm 30% giá trị sản xuất ngành công nghiệp.

Để tiếp tục tăng giá trị sản xuất nông nghiệp công nghệ cao, đảm bảo phát triển bền vững, Lâm Đồng đang khuyến khích nông dân, doanh nghiệp sử dụng các thiết bị, công nghệ, vật liệu mới vào sản xuất; xây dựng các mô hình liên kết có hiệu quả giữa nông dân với doanh nghiệp; chú trọng kỹ thuật chọn, tạo, nhân giống cây trồng, vật nuôi; phát triển trên 50 cơ sở nuôi cấy mô thực vật, sản xuất trên 30 triệu cây giống gốc; xây dựng trên 200 vườn ươm sản xuất khoảng 2 tỷ cây giống thương phẩm để phục vụ sản xuất. Mặt khác, tỉnh cũng đặc biệt chú trọng các công nghệ ghép giống, các mô hình sản xuất theo tiêu thức VietGAP, Global GAP và áp dụng các biện pháp chế biến sản phẩm chất lượng cao...

Với lợi thế về thời tiết, khí hậu, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quy hoạch xây dựng Lâm Đồng đến năm 2035 và tầm nhìn đến năm 2050. Theo đó, Lâm Đồng sẽ trở thành vùng kinh tế động lực của khu vực Tây Nguyên, là trung tâm nghiên cứu và sản xuất nông nghiệp công nghệ cao tầm quốc gia và quốc tế... hướng đến các mục tiêu xây dựng thương hiệu số một Việt Nam; cụm sản xuất rau hoa số một Đông Nam Á; điểm du lịch nông nghiệp số một Việt Nam; hình thành trung tâm đào tạo nhân lực và nghiên cứu nông nghiệp chủ lực tại Tây Nguyên; hình thành các khu nông nghiệp công nghệ cao, các vùng sản xuất nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao, gắn với phát triển làng hoa, làng nghề truyền thống, xây dựng làng đô thị xanh và phát triển các mô hình du lịch nông nghiệp.

Từ đó, Lâm Đồng đang phấn đấu xây dựng thành trung tâm nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao và bền vững. Mục tiêu này không phải là quá xa vời khi Lâm Đồng tiếp tục mời gọi các nhà đầu tư trong và ngoài nước, đặc biệt là các doanh nghiệp FDI cùng Lâm Đồng bắt tay xây dựng một nền nông nghiệp hiện đại, thông minh ■

LAM DONG'S FOUNDATION TOWARDS TO SUSTAINABLE AND MODERN AGRICULTURE

✍ VAN TOA

Harvest flowers planted in Da Lat Hasfarm Company
Photo: THANH NAM

High-tech agriculture - changing farmers' life

The model of high-tech agriculture in Lam Dong has been around since the 1990s when traditional production methods continuously failed due to weather and precarious prices. In that situation, Lam Dong farmers are forced to innovate ways of thinking and doing. Mr. Bui Van Sy (Ward 11, Da Lat City) told his story: After many years of failing to grow vegetables, in 1997, he was guided by a "respected senior" of the high quality floriculture in Da Lat city and Duc Trong district to grow flowers in a greenhouse. It sounded strange, but then he decided to give it a try. Because of the limited capital that he could not afford losing, at first he only dared to invest a few hundred square meters of chrysanthemum greenhouse. Surprisingly, even with the first batch of flowers, he earned three times the profit. The unexpected result has made Mr. Sy determined to invest in expanding production scale, following the motto "get flowers to raise flowers". Ten years later, Mr. Sy's hi-tech flower farm has reached over 3 hectares and he has become one of the typical high-tech farmers in Da Lat City.

Mr. Sy is only one of hundreds of Lam Dong farmers who became billionaires thanks to the application of high-tech in agriculture, including ethnic communities, like young farmer Pang Ting Sin, from Co Ho ethnic group in Don Duong District, Lam Dong. On the garden of about 5 acres

Fifteen years ago (2004), Lam Dong Province decided to make a "breakthrough" in the field of agriculture with the program "Application of hi-tech in agriculture" (referred to as high-tech agriculture). At that time, many people in Lam Dong could not figure out what is hi-tech agriculture, how to do it and how it works. The anxiety were gradually relieved by unexpected successes.

(5000 square meters) which used to be a rice field, Pang Ting Sin boldly borrowed from the Bank, invested in rose farming under a closed process, including greenhouse and irrigation system, automatic cultivation. Pang Ting Sin was able to earn income of hundreds of millions of dong each year, far beyond the old pure farming method.

It can be said that the model of high-tech agriculture has changed the production mindset of a large part of Lam Dong farmers. The old and backward farming methods have been gradually replaced by modern ones, increasing productivity, quality and value of crop products by 2 to 3 times. The income per hectare is from VND 250 million to VND 2 billion. Many people have changed their lives and become billionaires.

The role of enterprises

In fact, Lam Dong's agriculture sector has made great progress up to date, thanks to the great contribution of FDI enterprises. The local farmers have been able to learn a lot about advanced and modern technology, creating clean and high quality products. The enterprise that laid the first foundation was "Da Lat Hasfarm and Hasfarm young plants" - the leading flower production company in Vietnam. Officially present in Da Lat since June 1994, with a closed production process based on Dutch advanced technology, Da Lat Hasfarm has brought to the people of Da Lat and the surrounding area a new

way of thinking and doing. From a few farmers investing in a modest area, gradually this model has spread to the whole province with the bright spots of “Technology application”. After that was the prominent appearance of Langbian Farm Company; Organik Da Lat Joint Venture Company Limited; Flower Forest Company; Truong Hoang Company Limited, Hoa Mat Troi Company Limited, Phong Thuy Farm, Anh Dao Cooperative with annual sales of VND 1 to 3 billion/hectares. The establishment of these businesses has helped Lam Dong farmers continue to approach and apply advanced equipment and technologies to production, such as seed technology (from European countries, the US, Japan), irrigation technology of Israel; modern farming processes, post-harvest technology; control of the seasons; limiting the harmful effects of weather and pests; improving product quality, reducing investment costs, and earning high profits.

Since then, Lam Dong has become a destination for domestic and foreign high-tech agricultural investors. So far, Lam Dong has attracted 80 FDI projects investing in high-tech agriculture (Netherlands, Belgium, England, Taiwan, Japan, Singapore, Korea, Australia, Hong Kong, Bulgaria, USA) with total investment of about VND 5,500 billion and nearly 1,500 domestic enterprises on all over the province. Currently, Lam Dong is cooperating with the Eastern Province of Flanders (Belgium) to establish a high-tech center for vegetable and flower cultivation in greenhouses; implement the Project on building an agricultural development model based on a multidisciplinary approach and improving the investment environment in the field of agriculture in cooperation with Japan International Cooperation Agency (JICA); create conditions for enterprises from Japan to invest in planting super-clean vegetables and fruits such as Kikaku Farm (January 2015) with hi-tech multi-fuction facility, with functions including production, trading, processing, supplying and transferring the technology of growing Japanese strawberry. In addition, Lam Dong pays special attention to encouraging farmers in the province and outside the province to invest in about 1,000 high-tech model breeding farms.

High-tech agriculture - a model for sustainable development

The success of Lam Dong in the application of high technology in agricultural production is confirmed and is one of the typical localities of the country in this model with an area of over 54,500

hectares, accounting for 21% of total agricultural land in the province. Of which are 20,000 hectares of coffee; nearly 6,400 hectares of tea; more than 19,700 hectares of vegetables; 3,800 hectares of flowers; 180 hectares of specialty trees and about 3,660 hectares of strawberries and fruit trees. Lam Dong also facilitates the construction of a breeding farm with more than 10,000 dairy cows and the water surface for sturgeon farming. The proportion of hi-tech agricultural production value currently accounts for 30% of industrial production value.

In order to continue increasing the value of hi-tech agricultural production and ensuring sustainable development, Lam Dong is encouraging farmers and enterprises to use new equipment, technologies and materials into production; building effective models of linkage between farmers and businesses; focusing on selecting, creating and propagating plants and animals; developing over 50 plant tissue culture establishments to produce over 30 million original seedlings; building over 200 nurseries to produce about 2 billion commercial seedlings to serve production. On the other hand, the province also pays special attention to grafting technologies, production models based on VietGAP and Global GAP standards and applying measures to process high quality products, etc.

Based on the advantages of weather and climate, the Prime Minister has issued the Development Plan of Lam Dong to 2035 and vision to 2050. Accordingly, Lam Dong will become a dynamic economic region of the Western region, a center of research and production of high-tech agriculture at national and international level, aiming at building the number one brand in Vietnam; Southeast Asia’s number one flower and vegetable production cluster; number one agricultural tourist destination in Vietnam; forming a center of human resource training and key agricultural research in the Central Highlands. The province will also form hi-tech agricultural parks and hi-tech agricultural production zones in association with the development of flower villages and traditional craft villages, building green urban villages and developing agricultural tourism models.

With that, Lam Dong is striving to become a sustainable and high-tech agricultural center. This goal is not too far away as Lam Dong continues to call on domestic and foreign investors, especially FDI enterprises, to embark on building modern and smart agriculture ■

Chủ tịch UBND tỉnh Lâm Đồng tiếp xã giao Đại sứ Ấn Độ tại Việt Nam

THANH VÂN

Đại sứ Ấn Độ tặng quà lưu niệm cho lãnh đạo tỉnh Lâm Đồng
(ảnh: Ngọc Linh)

Nhân chuyến công tác tại tỉnh Lâm Đồng từ ngày 10-11/10/2019 theo lời mời của Bộ Khoa học và Công nghệ, ngày 11/10/2019, Ngài Pranay Verma - Đại sứ Ấn Độ tại Việt Nam đã có buổi chào xã giao lãnh đạo tỉnh Lâm Đồng. Thay mặt lãnh đạo địa phương, ông Đoàn Văn Việt - Phó Bí thư Tỉnh ủy, Chủ tịch UBND tỉnh, Trưởng Đoàn ĐBQH đơn vị tỉnh

Lâm Đồng đã chủ trì buổi tiếp Đại sứ. Cùng tham dự buổi tiếp có đại diện lãnh đạo các đơn vị: Văn phòng Đoàn ĐBQH, HĐND và UBND tỉnh; Sở Ngoại vụ; Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn; Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch; Sở Kế hoạch và Đầu tư; UBND thành phố Đà Lạt.

Tiếp đón Đại sứ Pranay Verma tại tỉnh Lâm Đồng, Chủ tịch Đoàn Văn Việt cảm ơn sự

quan tâm của Đại sứ dành cho địa phương và chúc mừng Đại sứ nhân dịp nhận nhiệm sở tại Việt Nam. Đồng thời, Chủ tịch Đoàn Văn Việt thông tin vắn tắt về tình hình phát triển kinh tế - xã hội, tiềm năng và thế mạnh của địa phương, tình hình hợp tác, giao thương giữa tỉnh Lâm Đồng với phía Ấn Độ. Về hợp tác đào tạo nguồn nhân lực, hàng năm, Chính phủ Ấn Độ dành nhiều chương trình học bổng đào tạo dài hạn và ngắn hạn cho cán bộ, công chức, học sinh, sinh viên Việt Nam - trong đó có tỉnh Lâm Đồng, đơn cử như học bổng Hợp tác Kinh tế - Kỹ thuật (ITEC) và học bổng trong khuôn khổ hợp tác sông Hằng - sông Mê Công (MGC). Về xuất nhập khẩu, năm 2018, kim ngạch xuất khẩu của Lâm Đồng sang Ấn Độ đạt khoảng 106,7 triệu USD tương đương 16% tổng giá trị xuất khẩu toàn tỉnh, tăng 19% so với năm 2017. Trong 09 tháng đầu năm 2019, giá trị xuất khẩu của các mặt hàng tỉnh Lâm Đồng sang thị trường Ấn Độ đạt khoảng 66,5 triệu USD, bằng cùng kỳ năm 2018, chiếm khoảng 12% trong tổng kim ngạch xuất khẩu toàn tỉnh. Các mặt hàng chính xuất khẩu sang Ấn Độ gồm alumin, cà phê hạt, tơ thô. Đặc biệt, Ấn Độ hiện là quốc gia đứng thứ nhất về nhập khẩu alumin và đứng thứ 6 về nhập khẩu cà phê nhân của Lâm Đồng.

Trao đổi tại buổi tiếp, Đại sứ Ấn Độ nhấn mạnh mối giao hảo đã được lãnh tụ hai nước đặt nền móng từ lâu đời và được duy trì, củng cố qua nhiều thế hệ lãnh đạo. Tháng 9/2016, Việt Nam - Ấn Độ đã nâng tầm

quan hệ song phương lên “Đối tác chiến lược toàn diện”, khẳng định sự tin cậy vững chắc về mặt chính trị và sự phát triển thực chất, hiệu quả và sâu rộng trong quan hệ hợp tác hữu nghị giữa hai quốc gia. Tính đến thời điểm hiện tại, Việt Nam mới chỉ thiết lập quan hệ đối tác chiến lược toàn diện với 03 quốc gia, gồm Nga, Trung Quốc và Ấn Độ. Theo chia sẻ của Đại sứ, quan hệ Việt Nam - Ấn Độ hiện nay đang trên đà phát triển mạnh mẽ trên nhiều lĩnh vực. Đây là tiền đề quan trọng cho việc đẩy mạnh hợp tác trên những lĩnh vực mà Lâm Đồng có thế mạnh và hai bên cùng quan tâm, trong đó có du lịch, nông nghiệp công nghệ cao, sản xuất dược phẩm, nghiên cứu và khai thác năng lượng sạch, năng lượng tái tạo, xây dựng đô thị thông minh... Bên cạnh đó, Đại sứ cho biết Đại sứ quán Ấn Độ tại Việt Nam sẵn sàng tạo điều kiện hỗ trợ tỉnh Lâm Đồng tìm hiểu, thiết lập quan hệ hợp tác với các địa phương Ấn Độ thông qua việc kết nối thông tin và chương trình trao đổi đoàn các địa phương do Bộ Ngoại giao Ấn Độ tổ chức.

Chủ tịch Đoàn Văn Việt cảm ơn thông tin chia sẻ của Đại sứ và hy vọng Đại sứ tiếp tục quan tâm, hỗ trợ địa phương trong việc thúc đẩy hợp tác, giao thương, thu hút du khách cũng như doanh nghiệp, nhà đầu tư Ấn Độ đến với Việt Nam nói chung và tỉnh Lâm Đồng nói riêng. Nhân dịp này, Chủ tịch gửi lời mời Đại sứ và Phu nhân đến tham dự Festival Hoa Đà Lạt lần thứ VIII - năm 2019 được tổ chức từ ngày 20 - 24/12/2019 và Đại sứ đã vui vẻ nhận lời ■

CHAIRMAN OF LAM DONG PEOPLE'S COMMITTEE WELCOMES INDIAN AMBASSADOR'S COURTESY CALL

✍️ THANH VAN

Representative leaders of Lam Dong province and local departments took a photo with Indian Ambassador - Photo: NGOC LINH

At the invitation of Vietnamese Ministry of Science and Technology, H.E. Mr. Pranay Verma - Ambassador of India to Vietnam visited Lam Dong province on October 10 - 11, 2019. On the occasion of this visit, H.E. Mr. Pranay Verma paid a courtesy call to leaders of the province. On behalf of Lam Dong leaders, Mr. Doan Van Viet - Deputy Secretary of the Provincial Party Committee, Chairman of the Provincial People's Committee, Head of Lam Dong National Assembly Deputies Delegation presided over the meeting with H.E. Mr. Pranay Verma. Participating in the meeting, there were representative leaders of the Provincial Office of Lam Dong National Assembly Deputies Delegation, People's Council and People's Committee; Foreign Affairs Department; Agriculture and Rural Development Department; Culture, Sports and Tourism Department; Planning and Investment Department; and the People's Committee of Dalat city.

Upon welcoming H.E. Mr. Pranay Verma to Lam Dong, Mr. Doan Van Viet thanked for his interest in the province and congratulated on his recent appointment as Ambassador of India to Vietnam. Mr. Doan Van Viet briefed the distinguished guest on the provincial socio-economic development, potentials and advantages, as well as the cooperation and trading exchanges between Lam Dong and India. In terms of cooperation on training human resources, annually Indian Government offers a number of long-term and short-term scholarships to Vietnamese officials, civil servants and students, including those from Lam Dong. Of the offered scholarships, there are ones within the framework of Indian Technology - Economic

Cooperation (ITEC) and Mekong - Ganga Cooperation (MGC), just to name a few. In terms of import and export, in 2018, Lam Dong's export turnover to India reached approximately 106.7 million USD, accounting for 16% of the province's total export value, increasing by 19% in comparison to that of 2017. In the first 9 months of 2019, the export value of Lam Dong's commodities to Indian market reached approximately 66.5 million USD, roughly the same year-on-year, accounting for about 12% of the province's total export turnover. The local major commodities exported to India include alumina, coffee bean, and raw silk thread. Particularly, India is Lam Dong's current largest importer of alumina and sixth largest importer of coffee bean.

Addressing the meeting, H.E. Pranay Verma recalled and emphasized Vietnam - India fine relationship, which was established by both countries' national leaders a long time ago and maintained, reinforced ever since by generations of leaders. In September 2016, Vietnam and India accelerated the bilateral relationship into "Comprehensive Strategic Partnership", by which affirmed the strong political trust and the practical, effective, profound and in-depth development in the friendship and cooperative relationship between the two countries. Up to now, indeed, Vietnam has set up comprehensive strategic partnership with merely 03 countries, including Russia, China and India. According to H.E. Mr. Pranay Verma, Vietnam - India relationship is in an advancing impetus to develop strongly in many fields. This is an important basis to foster the cooperation in the fields that Lam Dong has advantages and both sides share common interests, including tourism, high-tech agriculture, medicinal products production, research and exploitation of clean and renewable energy, smart cities construction, etc. He also said that the Embassy of India in Vietnam is willing to create favorable conditions and assist Lam Dong to get better understanding and establish cooperative relationship with Indian localities through connection for getting information and the activities of localities' delegation exchange, which are organized by Indian Ministry of Foreign Affairs.

Mr. Doan Van Viet - Chairman of Lam Dong People's Committee thanked H.E. Mr. Pranay Verma for the information. He hopes that Indian Ambassador will continue to support Lam Dong in speeding up cooperation, trading exchanges, while attracting Indian tourists, investors and enterprises to Vietnam in general and Lam Dong in particular. On this occasion, Mr. Doan Van Viet invited Indian Ambassador and his spouse to the 8th Dalat Flower Festival - 2019, which is going to take place on December 20 - 24, 2019, and H.E. Mr. Pranay Verma accepted the invitation with pleasure ■

Nhận định việc nâng cao thu nhập và xác định người dân là chủ thể nên sau 10 năm triển khai thực hiện Chương trình xây dựng nông thôn mới (NTM) Đảng bộ, chính quyền, nhân dân toàn tỉnh Lâm Đồng đã vượt qua nhiều thách thức để đạt được những thành tích đáng tự hào.

Người dân là chủ thể

Nói về Chương trình xây dựng NTM tại tỉnh Lâm Đồng, ông Đoàn Văn Việt - Phó Bí thư tỉnh ủy, Chủ tịch UBND, Trưởng Ban chỉ đạo xây dựng NTM tỉnh Lâm Đồng nhận định: trong quá trình xây dựng NTM vai trò chủ thể của người dân ngày càng nâng cao. Điều này được thể hiện qua thái độ chủ động, tích cực tham gia xây dựng NTM như: Đóng góp ý kiến cho các đề án, quy hoạch xây dựng NTM, đề xuất kế hoạch thực thi, lựa chọn đầu tư các công trình cơ sở hạ tầng thiết thực, chủ động đóng góp tiền của, đất đai, công sức, xây dựng các công trình cơ sở hạ tầng, đầu tư phát triển sản xuất, nâng cao thu nhập, tích cực tham gia giữ gìn bảo vệ môi trường nông thôn, duy trì và giữ gìn nếp sống văn hóa, giữ gìn an ninh trật tự trên địa bàn.

Đến nay, toàn tỉnh Lâm Đồng có 01 huyện đạt chuẩn NTM (Đơn Dương), huyện Đức Trọng và 02 thành phố (Đà Lạt, Bảo Lộc) đã hoàn thành nhiệm vụ xây dựng NTM; Có 90/116 xã (77,6%) đạt chuẩn NTM, các xã còn lại có 15 xã đạt từ 15 - 18 tiêu chí, 11 xã đạt từ 10 - 14 tiêu chí. Đặc biệt, Huyện Đơn Dương là 1 trong 4 huyện được Trung ương chọn chỉ đạo thực hiện Đề án mô hình thí điểm huyện NTM kiểu mẫu của toàn quốc. Hiện nay UBND tỉnh đã ban hành và triển khai Đề án "Xây dựng huyện Đơn Dương đạt chuẩn huyện NTM kiểu mẫu về nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao theo hướng thông minh giai đoạn 2018- 2025".

Đồng tình với ý kiến của ông Đoàn Văn Việt, ông Phạm Hồng Vinh - Bí thư Đảng ủy, Trưởng Ban chỉ đạo xây dựng NTM xã Đinh Lạc (huyện Di Linh, Lâm Đồng) cũng nhận định: "Xã Đinh Lạc là xã có xuất phát điểm xây dựng NTM thấp, chính vì vậy, mọi tiêu chí về NTM cũng đều thấp. Tuy nhiên, đến nay 100% thôn được công nhận thôn văn hóa. Nhiều thôn, người dân hiến hàng

LÂM ĐỒNG: NGƯỜI DÂN LÀ CHỦ THỂ TRONG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

VĂN LONG

chục nghìn mét vuông đất, góp hàng ngàn ngày công, hàng chục tỷ đồng để mở đường giao thông nông thôn. Chính vì vậy, vai trò chủ thể của người dân là hết sức quan trọng. Đó là tinh thần lao động cần cù, sáng tạo, đoàn kết, chung sức chung lòng để xây dựng NTM”.

Không những thế, Ông Nguyễn Cao Lục - Phó Chủ nhiệm Văn phòng Chính phủ, Ủy viên thường trực Ban chỉ đạo chương trình mục tiêu Quốc gia xây dựng NTM cũng cho biết, Lâm Đồng có xuất phát điểm xây dựng NTM khá thấp, nhưng trong những năm qua Đảng bộ, chính quyền, nhân dân toàn tỉnh đã vượt qua nhiều thách thức để đạt được nhiều thành tích đáng tự hào. Hơn nữa, Lâm Đồng là tỉnh luôn luôn dẫn đầu khu vực Tây Nguyên trong xây dựng NTM giai đoạn vừa qua.

Nâng cao thu nhập người dân

Ông Đoàn Văn Việt cho biết: Xác định người dân là chủ thể trong Chương trình xây dựng NTM, trong thời gian qua, địa phương đã tập trung đầu tư cho phát triển sản xuất, giúp nâng cao thu nhập cho người dân. Môi trường nông thôn đã có chuyển biến đáng kể, nhiều vùng nông thôn đã xây dựng và hình thành mô hình cảnh quan xanh sạch đẹp, từ đó nâng cao chất lượng cuộc sống của chính người dân.

Ông Hoàng Sỹ Bích - Phó Giám đốc Sở NNPTNT tỉnh Lâm Đồng cho hay, trong 10 năm xây dựng NTM cũng là 10 năm đơn vị đã tham mưu cho UBND tỉnh

Thu nhập của người dân được tăng dần sau 10 năm xây dựng NTM
Ảnh: VĂN LONG

và thực hiện Đề án Tái cơ cấu ngành nông nghiệp gắn với xây dựng NTM.

“Đề án được xây dựng và thực hiện nhằm đẩy mạnh tái cơ cấu ngành nông nghiệp gắn với xây dựng NTM, tiếp tục phát triển nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao, tăng năng suất, sản lượng cây trồng, vật nuôi nhằm nâng cao thu nhập cho nông dân, mở rộng liên kết sản xuất, hình thành và phát triển theo chuỗi giá trị, tổ chức mạng lưới thu mua tiêu thụ nông sản hợp lý, giảm khâu trung gian, tăng thu nhập cho nông dân”, ông Bích nhấn mạnh.

Tuy địa phương có 1 huyện và 16 xã nghèo diện 30a với khoảng 14.500 hộ nghèo, chiếm 4,97% số hộ toàn tỉnh, số hộ nghèo đồng bào dân tộc thiểu số là 8.000 hộ. Thế nhưng đến nay, qua 10 năm bắt đầu xây dựng NTM, việc tập trung đầu tư phát

triển sản xuất đã giúp nâng cao thu nhập cho người dân, giá trị sản xuất bình quân trên đơn vị diện tích trên địa bàn tỉnh năm 2018 đạt 169 triệu đồng/ha/năm (tăng gấp đôi so với năm 2010); thu nhập bình quân đầu người vùng nông thôn năm 2018 đạt khoảng 37 triệu đồng/năm (tăng gần 3 lần so với năm 2010). Đã góp phần giúp cho các địa phương sớm đạt tiêu chí về thu nhập trong xây dựng nông thôn mới và có 102/116 xã đạt tiêu chí về tổ chức sản xuất (tỷ lệ 87,93%).

Trong giai đoạn sắp tới, Đảng bộ, chính quyền và nhân dân tỉnh Lâm Đồng sẽ tiếp tục xác định xây dựng NTM là quá trình thường xuyên, liên tục, có điểm khởi động nhưng không có điểm kết thúc; tiếp tục nâng cao chất lượng Chương trình xây dựng NTM phù hợp với xu thế phát triển của đất nước và hội nhập quốc tế ■

Lam Dong: Citizens are the subjects in reform of rural areas

 VAN LONG

People are considered the subjects of the New Rural Development Program in Lam Dong - Photo: VAN LONG

Realizing that raising incomes and identifying people as focal points, after 10 years of implementing the Rural Reform Program, the Party Committee, authorities and people of the whole Lam Dong province have overcome many challenges to achieve profound achievements.

Citizens are the subjects

Talking about the Rural Reform Program in Lam Dong Province, Mr. Doan Van Viet - Deputy Secretary of the Provincial Party Committee, Chairman of the People's Committee, Head of the Steering Committee for Rural Reform in Lam Dong said that in the process, the subjective role of the people is increasingly enhanced. This is reflected in their active participation in the construction of new rural areas such as: Contributing ideas for rural reform schemes and plans, proposing implementation plans and

investment options for infrastructure, contributing money, land, effort, constructing infrastructure projects, investing in production development, raising incomes, actively preserving and protecting the rural environment, maintaining and preserving cultural lifestyle, keeping the security and order in the local area.

Up to now, one district in Lam Dong province has met the new rural standard (Don Duong); Duc Trong district and 02 cities (Da Lat, Bao Loc) have completed the task of building modern rural areas; 90/116 communes (77.6%)

meeting the new rural standard; 15 communes meeting 15 - 18 criteria, 11 communes meeting 10 - 14 criteria. In particular, Don Duong District is one of the four districts selected by the Central Government to implement the national pilot model of a new rural district. Currently, the Provincial People's Committee has issued and implemented the Project "Developing Don Duong district to meet the standards of new rural district model with high-tech smart agriculture in the period of 2018-2025".

Agreeing with the opinions of Mr. Doan Van Viet, Mr. Pham Hong Vinh - Secretary of the Party Committee, Head of the Steering Committee for rural reform for Dinh Lac commune (Di Linh district, Lam Dong) also stated: "Dinh Lac commune used to have low starting point, so all criteria for new rural areas were also low. However, up to now, 100% of the villages have been recognized as cultural villages. Many villages and people donate tens of thousands of square meters of land, contributing thousands of working days and tens of billion dong to open new rural roads. Therefore, the active role of the people is very important. That is the spirit of hard work, creativity, solidarity, and unanimous efforts to develop the new countryside".

In addition, Mr. Nguyen Cao Luc - Deputy Chairman of the Government Office, Standing Member of the Steering Committee of the National Target Program of Rural Reform also said that Lam Dong has quite a low starting point for rural area reform, but in recent years the Party Committee, the local government and people of the whole province have overcome many challenges to achieve profound outcomes. Moreover, Lam Dong has always led the Central Highlands region in the development of new rural areas recently.

Increasing people's income

Mr. Viet said that: Identifying people are the subjects in the Rural Reform Program, in recent years, the locality has focused on investing in production development, helping to increase people's income. The rural environment has changed significantly, many rural areas have

built and formed a model of green and clean landscapes, thereby improving the quality of life of the people.

Mr. Hoang Sy Bich - Deputy Director of the Department of Agriculture and Rural Development of Lam Dong province said that in 10 years the Provincial People's Committee had implemented the Project of Restructuring of agriculture sector associated with developing modern rural areas.

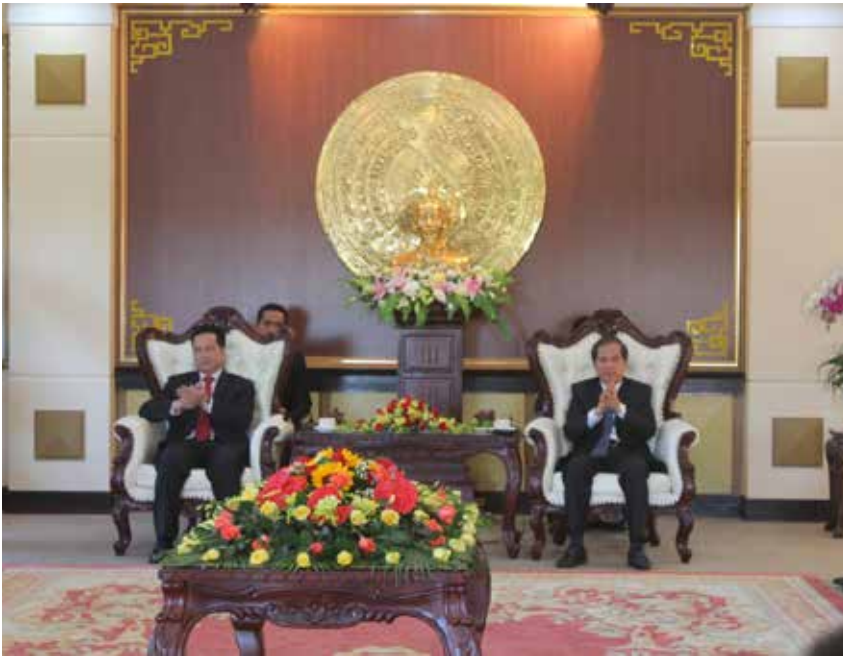
"The project was developed and implemented in order to accelerate the restructuring of agriculture in association with developing new rural areas, promoting high-tech agriculture, increasing productivity and output of plants and animals to improve income for farmers, expand production links, form and develop the value chain, organize a network of reasonable purchase and sale of farm products, reduce intermediaries", Mr. Bich emphasized.

Although the locality has 1 district and 16 poor communes of 30a criteria with about 14,500 poor households, accounting for 4.97% of the households in the province, the number of poor households of ethnic minorities is 8,000 households. However, up to now, after 10 years, the focus on investment in production development has helped to raise people's incomes, the average production value per unit area in the province in 2018 reached VND 169 million/hectare/year (doubled compared to 2010); per capita income in rural areas in 2018 reached about 37 million VND/year (nearly 3 times higher than in 2010). It has helped to meet the income criteria in the new rural reform soon and 102/116 communes meeting the criteria for production organization (87.93%).

In the coming period, Lam Dong's Party Committee, local authorities and its people will continue to identify new rural development; this is continuous process with a starting point but no ending point in order to continue improve the quality of the Rural Reform Program in accordance with the country's development trend and international integration ■

QUAN HỆ HỢP TÁC GIỮA TỈNH LÂM ĐỒNG VÀ CÁC ĐỊA PHƯƠNG CỦA LÀO

✍ KIM GIANG

Đ/c Nguyễn Xuân Tiến và Đồng chí Kongkeo Saysomkham - Bí thư, Tỉnh trưởng tỉnh Bolykhamxay - Ảnh: THU VÂN

Lào và Việt Nam là hai nước láng giềng gần gũi, núi sông liền một dải, cùng chung sống trên bán đảo Đông Dương, có mối quan hệ gắn bó keo sơn được hình thành và hun đúc trong lịch sử hàng nghìn năm dựng nước và giữ nước của cả hai dân tộc. Mối quan hệ truyền thống tốt đẹp, thủy chung giữa nhân dân hai nước đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh và Chủ tịch Cay-xôn Phôm-vi-hản đặt nền móng, được các thế hệ lãnh đạo kế tục của hai Đảng, hai Nhà nước và hai dân tộc dày công vun đắp, trở thành tài sản vô giá và là quy luật phát triển chung của hai quốc gia trên con đường phát triển đất nước phồn vinh, nhân dân ấm no, hạnh phúc.

Cùng với nhiều địa phương khác của Việt Nam, mối quan hệ hợp tác cấp địa phương với Lào luôn được Đảng bộ, Chính quyền và nhân dân các dân tộc tỉnh Lâm Đồng chú trọng, quan tâm. Ngày 23/03/2008, nhân dịp đoàn cấp cao tỉnh Lâm Đồng sang thăm và làm việc tại tỉnh Champasak, tỉnh Lâm Đồng và tỉnh Champasak

đã ký Bản ghi nhớ thiết lập quan hệ hợp tác hữu nghị giữa hai tỉnh, nhất trí về việc xây dựng mối quan hệ hợp tác trên cơ sở hai bên cùng có lợi và trao đổi kinh nghiệm, kỹ thuật trong việc phát triển ngành nông nghiệp, khai thác tiềm năng về du lịch và lâm nghiệp. Trên cơ sở nội dung Biên bản ghi nhớ đã được ký kết, hai địa phương đã triển khai nhiều chương trình hợp tác trên các lĩnh vực cụ thể như: xây dựng Trường năng khiếu hữu nghị Champasak - Lâm Đồng, giáo dục, nông nghiệp, tiếp nhận cán bộ, chuyên gia của tỉnh Champasak sang tỉnh Lâm Đồng để khảo sát và học tập kinh nghiệm sản xuất nông nghiệp, triển khai mô hình nuôi thử nghiệm cá nước lạnh, xây dựng bổ sung các hạng mục, công

trình tại Trường năng khiếu hữu nghị Champasak - Lâm Đồng; hợp tác trên lĩnh vực trồng rau hoa tại trại thực nghiệm Paksong... Tổng kinh phí thực hiện chương trình hợp tác từ 2008 - 2015 là trên 33 tỷ 500 triệu đồng.

Chương trình hợp tác giữa tỉnh Lâm Đồng và tỉnh Champasak đã đem lại hiệu quả thiết thực và cụ thể, góp phần phát triển kinh tế - xã hội của hai địa phương. Nhận thấy giá trị và ý nghĩa to lớn của chương trình hợp tác trong thời gian qua, nhân chuyến thăm và làm việc của đoàn đại biểu cấp cao tỉnh Champasak (tháng 5/2016) do đồng Niphone Viengpaseuth, Phó Bí thư Tỉnh ủy, Trưởng Ban Tổ chức tỉnh làm Trưởng đoàn tại tỉnh Lâm Đồng, hai địa phương tiến hành sơ kết chương trình hợp tác giai đoạn 2011 - 2015, ký kết chương trình hợp tác giai đoạn 2016 - 2020, trong đó tập trung nhiều vào các lĩnh vực giáo dục - đào tạo, tập huấn, chuyển giao công nghệ, giao lưu văn hóa, xúc tiến đầu tư - thương mại...

Nhằm tiếp tục phát huy, nhân rộng những

kết quả đã đạt được trong chương trình hợp tác giữa Lâm Đồng và Champasak, nhân chuyến thăm và làm việc của đoàn Đại biểu cấp cao tỉnh Bolykhamxay do đồng chí Kongkeo Sayxongkham - Ủy viên BCH Trung ương Đảng nhân dân cách mạng Lào, Bí thư kiêm Tỉnh trưởng tỉnh Bolykhamxay làm trưởng đoàn, hai địa phương đã có dịp trao đổi tìm hiểu về cơ hội, tiềm năng, thế mạnh của hai bên, thiết lập mối quan hệ ban đầu giữa Đảng bộ, Chính quyền và nhân dân hai tỉnh. Trên cơ sở đó, vào tháng 6/2017, tỉnh Lâm Đồng đã tổ chức đoàn công tác cấp cao do đồng chí Trần Đức Quận - Phó Bí thư Thường trực Tỉnh ủy, Chủ tịch Hội đồng nhân dân tỉnh làm Trưởng đoàn đã đi thăm, làm việc nhằm đánh giá chương trình hợp tác với tỉnh Champasak đồng thời ký kết Biên bản ghi nhớ thiết lập quan hệ hợp tác hữu nghị với tỉnh Bolykhamxay - tạo tiền đề cho hai địa phương triển khai, thực hiện các chương trình hợp tác trong thời gian tới.

Ngoài việc trao đổi các đoàn cấp cao, các đoàn chuyên gia sang nghiên cứu, đào tạo, học tập, tỉnh Lâm Đồng cùng hai địa phương Champasak và Bolykhamxay còn thường xuyên trao đổi các đoàn công tác của các tổ

chức chính trị xã hội; Riêng lĩnh vực giáo dục và đào tạo, tỉnh Lâm Đồng ngoài việc hỗ trợ kinh phí toàn phần cho 02 cán bộ của tỉnh Champasak tham gia đào tạo Thạc sĩ, hàng năm, tỉnh Lâm Đồng tiếp nhận một số du học sinh Lào từ tỉnh Champasak và tỉnh Bolykhamxay sang học tập tại tỉnh Lâm Đồng. Đây là cơ sở để các địa phương trao đổi, tìm hiểu, học tập kinh nghiệm lẫn nhau, tăng cường hoạt động giao lưu và đối ngoại nhân dân.

Đặc biệt, năm 2019, tỉnh Lâm Đồng đã đón tiếp 02 đoàn đại biểu cấp cao của nước CHDCND Lào đến thăm và làm việc: đoàn Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ tịch Quốc hội Lào đến thăm và làm việc tại tỉnh Lâm Đồng (từ ngày 06 - 07/3/2019) nhằm tìm hiểu về tiềm năng, thế mạnh, điều kiện kinh tế - xã hội của tỉnh Lâm Đồng để kết nối quan

hệ hữu nghị địa phương với Lào; đoàn Ủy viên Bộ Chính trị Đảng nhân dân cách mạng Lào, Bí thư, Đô trưởng Thủ đô Viêng Chăn, Lào thăm và làm việc tại tỉnh, trao đổi các nội dung liên quan đến hợp tác nông - lâm nghiệp từ ngày (15 - 16/7/2019). Trong thời gian tới, hai bên tiếp tục đẩy mạnh hợp tác hiệu quả trên nhiều lĩnh vực, cùng thúc đẩy tình hữu nghị giữa nhân dân các tỉnh của Lào - Lâm Đồng nói riêng và Việt Nam - Lào ngày càng phát triển mạnh mẽ, bền vững và về phía Lào mong muốn tỉnh Lâm Đồng tiếp tục tạo điều kiện, chia sẻ kinh nghiệm về phát triển nông nghiệp công nghệ cao, công tác quy hoạch xây dựng đô thị, quy hoạch đất đai gắn với bảo vệ

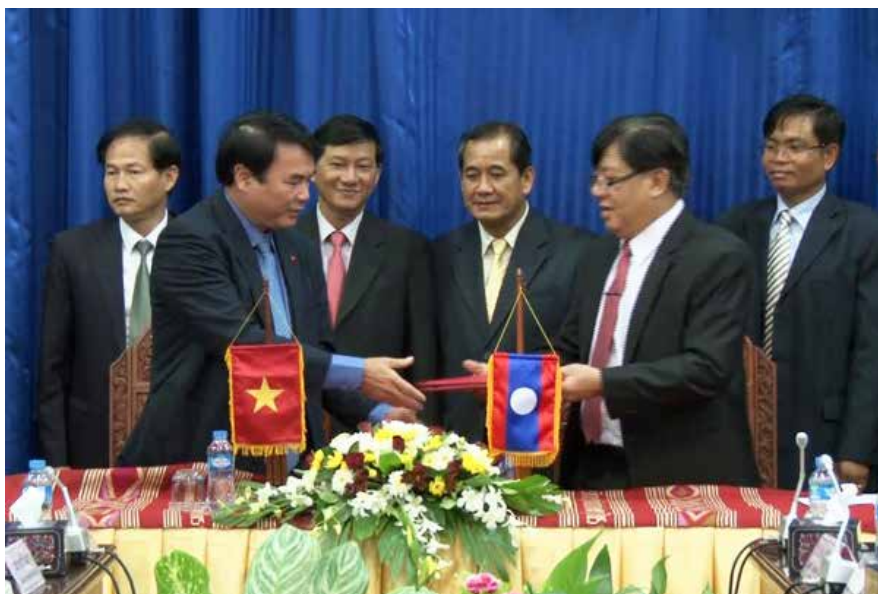
Đoàn Lâm Đồng đến thăm Trường năng khiếu hữu nghị Champasak - Lâm Đồng
Ảnh: THU VẤN

nguồn nước trong sản xuất; hỗ trợ chuyển giao khoa học - kỹ thuật...

Nhìn lại chặng đường đã qua, chúng ta có thể khẳng định rằng, chương trình hợp tác cấp địa phương giữa tỉnh Lâm Đồng và các địa phương của Lào, đặc biệt là Champasak và Bolykhamxay đã và đang mang lại hiệu quả thiết thực, đóng góp một phần đáng kể vào sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của mỗi địa phương. Mối quan hệ hợp tác giữa Lâm Đồng và các địa phương Lào là mối quan hệ hợp tác đặc biệt trên cơ sở mối quan hệ truyền thống, đoàn kết đặc biệt, hợp tác toàn diện Việt Nam - Lào, luôn được các thể hệ Đảng bộ, Chính quyền, nhân dân tỉnh Lâm Đồng và các địa phương của Lào quan tâm, gìn giữ và phát huy hơn nữa các giá trị to lớn đó ■

Lam Dong and Lao localities: Cooperative relations

✍ KIM GIANG

Signing ceremony of concluding the MOU on establishing Lam Dong - Bolykhamxay friendship and cooperative relationship - Photo: THU VAN

Located on Indochinese peninsula, Laos and Vietnam are neighboring countries which share the borders with each other. The two nations have enjoyed a close-knit relationship, which was established and enhanced through the two peoples' thousands of years of national establishment and defense. The traditional, amicable and faithful relations between the two peoples were founded by late Presidents Ho Chi Minh and Kaysone Phomvihane, and have been strengthened by generations of the two nations' state leaders and peoples. The relations have become the two nations' precious treasure and common rule for development in the path of advancing towards national prosperity, people's happiness and welfare.

Like other Vietnam's localities, the local level cooperation with Lao counterparts has always been attached special importance by the Party Committee, authorities and people of all ethnic groups of Lam Dong province. On March 23, 2008, on the occasion of Lam Dong Delegation's working visit to Champasak, a Memorandum of Understanding (MOU) on establishing cooperative

friendship was signed by the two provinces. Accordingly, Lam Dong and Champasak consented to build a cooperative and mutually beneficial relationship. As part of the MOU, both parties would share experience and techniques in developing agriculture as well as in exploiting the potentials of tourism and forestry. Based on the concluded MOU, both parties have performed a number of cooperation programs in specific fields, including constructing Champasak - Lam Dong Friendship Gifted School, education, agriculture, sending Champasak officials and experts to Lam Dong for conducting survey and learning the local good practices in agricultural production, implementing cold-water fish farming pilot model; constructing supplement items and works in Champasak - Lam Dong Friendship Gifted School, cooperating on vegetables

and flowers cultivation in Parksong Experiment Center, etc. The total budget for implementing the cooperation program from 2008 - 2015 was valued at more than 33.5 billion VND.

The cooperation program between Lam Dong and Champasak has shown practical and specific outcomes, while contributing to the two provinces' socio-economic development. Considering the values and great significances of the cooperation at the local level so far, Lam Dong and Champasak preliminarily summed up the cooperation for 2011 - 2015 period and signed an MOU for cooperation for 2016 - 2020 period in May 2016. The MOU was concluded in Lam Dong during the visit of Champasak Delegation, led by Mr. Niphone Viengpaseuth - Deputy Secretary of Champasak Provincial Party Committee, Head of the Provincial Commission for Organization. The MOU focused on the fields of education and training, technology transference, cultural exchanges, promotion of trade and investment, etc.

The success of Lam Dong - Champasak cooperation programs has created the foundation for Lam Dong to further uphold and scale up

the achieved accomplishments with other Lao counterparts. On the occasion of the working visit by Bolykhamxay Delegation, led by Mr. Kongkeo Sayxongkham - Member of the Central Executive Committee of Lao People's Revolution Party, Secretary of the Provincial Party Committee, Governor of Bolykhamxay province, the two provinces made use of the chance to gain a better understanding of each other's potentials and advantages, thus establishing a preliminary relationship between the two Party Committees, authorities and peoples. Based on that foundation, in June 2017, Lam Dong sent a high-ranking delegation led by Mr. Tran Duc Quan - Standing Deputy Secretary of the Provincial Party Committee, Chairman of Lam Dong People's Council to Laos. The mission aimed at evaluating the cooperation program with Champasak and signing an MOU on establishing a twinning relationship with Bolykhamxay, thus creating a premise for Lam Dong and Bolykhamxay to perform the forthcoming cooperation programs.

Besides the exchanges of high-ranking delegations and expert missions for the purpose of research, training and learning, the three provinces of Lam Dong, Champasak and Bolykhamxay have frequently exchanged delegations of political and social organizations. In terms of education and training, Lam Dong has granted full scholarships to 02 officials from Champasak to attend their Master's course. Annually, Lam Dong receives several students from Champasak and Bolykhamxay to study in the province. This is a base for the provinces to exchange, gain understanding and learn from each other's experience, thus intensifying people-to-people exchanges.

Particularly, in 2019, Lam Dong received 02 Lao high-ranking delegations. One was the Delegation of Member of Politburo, Chairman of Lao National Assembly, who visited the province on March 6 - 7 to learn about the province's potentials, advantages, socio-economic conditions, as well as to connect for establishment of friendship between Lam Dong and Laos localities. The other was the Delegation of Member of Politburo, Lao People's Revolution Party, Secretary and Governor of Vientiane, who visited the province on July 15 - 16 to discuss several items regarding the cooperation on agriculture and forestry. In the forthcoming time, both sides intend to continue fostering the effective cooperation in many fields, and join hands to impulse the friendship between

Planting Magic S at Parksong Experiment Center, Bolykhamxay - Photo: THU VAN

the people of Lao provinces and Lam Dong's in particular, between Vietnam and Laos in general to grow stronger and more sustainable. Lao counterparts expect that Lam Dong will continue to facilitate and share experience on developing high-tech agriculture, planning of urban construction, land planning in association with preservation of water supply for production, support on science - techniques transference, etc.

Reviewing the relations so far, it can be affirmed that the cooperation programs at local level between Lam Dong and Lao counterparts, particularly Champasak and Bolykhamxay, have been leading to practical outcomes and contributing significantly to each province's socio-economic development. The cooperative relations between Lam Dong and Lao counterparts are special ones, which are based on the traditional relations, special solidarity and comprehensive cooperation between Vietnam and Laos. Such relations and values have been interested, maintained and brought to their most potentials by generations of the Party Committees, authorities and people of Lam Dong and Lao counterparts as well ■

PA-O (BANG NAM SHAN, MYANMAR) Vùng đất tiềm năng và hứa hẹn cho các Doanh nghiệp, nhà đầu tư tỉnh Lâm Đồng

BÍCH TRÂM

Toàn cảnh buổi tọa đàm. Ảnh: NGUYỄN HẠP

Pa-O là nhóm dân tộc lớn thứ hai ở bang Nam Shan, tôn giáo chủ yếu là Phật giáo, dân số khoảng 851.740 người, trung tâm của vùng Pa-O là thị trấn Taunggyi thuộc Bang Nam Shan ở phía Đông của Myanmar. Bang Nam Shan được bao phủ bởi rừng và đồi núi với diện tích là 39.653 km², có độ cao trên 1.400m so với mực nước biển, nhiệt độ trung bình từ 15 - 27°C, dân số khoảng 1.565.903 người. Nơi đây có nhiều lễ hội đặc sắc, ẩm thực, thắng cảnh phong phú

thu hút nhiều du khách trong và ngoài nước đến tham quan.

Pa-O là vùng rất giàu tài nguyên thiên nhiên cũng như nguồn nhân lực với các ngành thế mạnh: nông nghiệp, chăn nuôi, thương mại và sản xuất, khách sạn, du lịch mang lại tiềm năng cho các nhà đầu tư nước ngoài đến tìm kiếm cơ hội hợp tác, đầu tư để cải thiện môi trường sản xuất và nâng cao chất lượng cuộc sống của người dân. Hiện nay, nông nghiệp vẫn là ngành kinh tế chủ đạo của địa phương, chiếm 35% GDP của

Myanmar với các loại cây trồng chủ lực như trà, cà phê, táo, xoài, tỏi, chuối, thanh long,...

Ông Nay Win Tun - Trưởng Bộ phận Kinh tế đặc biệt của Tổ chức Quốc gia Pa-O, Chủ tịch Tập đoàn Ruby Dragon, Trưởng Đoàn Doanh nghiệp Dân tộc Pa-O cho rằng "Ngày nay, Việt Nam là một trong những nền kinh tế phát triển nhanh nhất ở châu Á. Sự tăng trưởng tích cực này là kết quả trực tiếp của sự chuyển đổi từ nền kinh tế dựa trên kế hoạch hóa tập trung sang nền kinh tế dựa trên thị trường.

Quá trình phân cấp của Chính phủ Việt Nam đã mang lại lợi ích lớn cho đất nước. Hiện tại, Chính phủ Myanmar cũng đang trải qua các quá trình phân cấp trong nhiều lĩnh vực kinh doanh trong cả nước và hướng tới một nền kinh tế dựa trên thị trường nhiều hơn và hy vọng sẽ học hỏi từ Việt Nam để phát triển bền vững và tăng chất lượng sống của người dân Myanmar”.

Với địa hình, thời tiết và điều kiện thổ nhưỡng gần giống với Đà Lạt, Lâm Đồng, từ ngày 28/10 - 01/11/2019, Đoàn doanh nghiệp dân tộc Pa-O đã đến thăm, tìm hiểu, khảo sát các lĩnh vực thế mạnh của tỉnh và tham dự buổi “Tọa đàm xúc tiến Đầu tư, Thương mại và Du lịch giữa tỉnh Lâm Đồng với Đoàn doanh nghiệp dân tộc Pa-O Myanmar”. Đây là dịp để các doanh nghiệp phía bạn tìm hiểu, học hỏi kinh nghiệm của doanh nghiệp địa phương trong việc ứng dụng, phát triển nông nghiệp theo hướng công nghệ cao; cách thức tổ chức, quảng bá thu hút khách du lịch của địa phương, phát triển các loại hình du lịch...; đồng thời mở ra cơ hội hợp tác, kinh doanh, giúp các doanh nghiệp của tỉnh Lâm Đồng biết thêm về thị trường Myanmar nói chung và vùng Pa-O nói riêng.

Năm 2018, Tập đoàn Viễn thông quân đội Viettel và Tập đoàn Nanda Kyaw Swar đã hợp tác trong lĩnh vực viễn thông. Trong thời gian tới, một số doanh nghiệp của tỉnh Lâm Đồng như Công ty Cổ phần Dược Lâm Đồng, Công ty Đà Lạt GAP dự kiến sẽ tổ chức đoàn sang khảo sát, tìm hiểu để mở rộng thị trường sản xuất tại bang Nam Shan ■

Pa-O (Southern Shan State, Myanmar) - A potential and promising land for Lam Dong's enterprises and investors

✉ BICH TRAM

Pa-O Business Delegation - Photo: NGUYEN HAP

Pa-O is the second most populous ethnic group in Southern Shan State, Myanmar with a total population of 851,740 people who are mainly Buddhist. The capital of Pa-O region is Taunggyi township, which is located in Southern Shan State, to the East of Myanmar. Surrounded by forests and mountains, the state has an area of 39.653 km², a latitude of over 1.400m with temperature ranging from 15 to 27°C, and a population of 1,565,903 people. With numerous special festivals, typical cuisine and plentiful tourist attractions, the region has been a fascinating destination for domestic and foreign visitors.

Pa-O region is rich in both natural and human resources. The region has advantages on the fields of agriculture, husbandry, trade, production, hotel and tourism. Such advantages offer a great deal of investment potentials for foreign investors, as well as improvement opportunities for local production environment and local people's quality of life. So far in Pa-O region, agriculture has been the key economic sector and accounted for roughly 35% of Myanmar GDP. The region's major crop plants include tea, coffee, apple, mango, garlic, banana, dragon fruit, etc.

“Today, Vietnam is one of the fastest growing economies

Pa-O Business Delegation visited Dalat GAP Company's project on high-tech agricultural production - Photo: NGUYEN HAP

in Asia. This positive growth has been a direct result of a shift from a centralized planning based economy to a market based economy. The Vietnam Government's decentralization process has benefited the country significantly resulting in Vietnam's booming economy. Currently, the Myanmar Government is also undergoing decentralization processes in many business sectors throughout the country and moving towards a more market based economy. We hope to use Vietnam as an example to progress swiftly and increase the living standard of Myanmar people," said Mr. Nay Win Tun, Head of Special Economic Department, Pa-O National Organization, Head of Pa-O Business Delegation of Myanmar.

Considering the similarities in topography, weather and soil conditions between Dalat and Pa-O region, Pa-O Business Delegation paid a working visit for research on Lam Dong province's fields of advantages on October 28 - November 1, 2019. On this occasion, the Delegation attended the "Talks on investment, trade and tourism promotion between Lam Dong province and Pa-O Business Delegation of Myanmar". This is a chance for Pa-O enterprises to find out the facts and learn from local enterprises' experience on developing agriculture with high-tech application, as well as the way to organize, popularize the local image for attracting tourists, and develop types of tourism, etc. Concurrently, the Talks also opened up opportunities for business cooperation and helped Lam Dong's enterprises gain a better understanding of the market in Myanmar in general and Pa-O region in particular.

In 2018, Viettel Group (Vietnam Military Telecommunications Group) and Nanda Kyaw Swar Group of Companies have cooperated in telecommunications. In the forthcoming time, several Lam Dong's enterprises such as Ladophar (Lam Dong Pharmaceutical JSC.) and Dalat GAP Company intend to take a site visit to Southern Shan State for research to expand their production area and market ■

Ngày 21 tháng 6 năm 1893, Bác sỹ Yersin đặt bước chân đầu tiên lên cao nguyên Lang Biang. Kể từ đó, đánh dấu một bước ngoặt mới của vùng đất Nam Tây nguyên huyền thoại. Thành phố Đà Lạt được bắt đầu hình thành trong ý tưởng của các nhà quy hoạch người Pháp. Địa danh Đà Lạt được bắt đầu từ tên của một con suối nhỏ của tộc người miền núi Lạch (Lat), Đà = hay Đak, Đặ có nghĩa là "nước" (người K'Ho vẫn gọi) Đạ Lạch = nước của người Lạch, về sau do giao thoa về mặt thời gian và ngôn ngữ gọi thành Đà Lạt. Mới ngày nào chỉ là một cao nguyên vùi vợi, xanh ngát cỏ mượt mà Yersin tả trong nhật ký "Một bộ sưu tầm về đồi mở ra trước mắt tôi". Từ năm 1946, một thành phố xinh đẹp và sống động với những con đường mới, những biệt thự và vườn hoa, thăm cỏ hiện ra trước mặt du khách. Sự lớn lên của thành phố có thể tóm tắt thành 4 giai đoạn cơ bản như sau:

Giai đoạn 1: Thám sát

Bác sỹ Yersin phát hiện và ngắm ngợ trước vẻ đẹp hoang sơ của cao nguyên Lang Biang. Ông linh cảm được vận mệnh tiếp theo của thành phố với dung mạo mà ông đã thấy đâu đó trong giấc mơ của thời niên thiếu của vùng Thụy Sĩ hay của nước Pháp. Tháng 7 năm 1879, Toàn quyền Đông Dương Paul Doumer có ý định thành lập trên vùng núi ở phía Nam Việt Nam một nơi nghỉ dưỡng có những điều kiện thuận tiện về khí hậu và cung cấp đủ nước. Ý tưởng đó trùng với khát vọng của bác sỹ Yersin. Với bức thư đầy tâm huyết về một thành phố sinh thái mang dáng dấp Âu châu ở Đông Dương, Bác sỹ Yersin đã gửi thư cho Toàn quyền Paul Doumer và được chuẩn y.

Tháng 3 năm 1899, đích thân Doumer lên tìm hiểu vị trí Đà

Đà Lạt Thành phố của kỷ ước

✍️ THANH HOÀI

Lạt trong tương lai. Chính bác sỹ Yersin tháp tùng cùng viên toàn quyền trong chuyến đi này. Đoàn đi qua Phan Rang, Krong Pha, Ngoan mục (Belle-ve), Dran và Trạm Hành (Arbre-broyé). Vài căn nhà gỗ đã được cất lên sau đó. Một viên thị trưởng được chỉ định. Năm 1907, một khách sạn Hồ được xây dựng. Thành phố đã được phác thảo trên cơ sở các con đường mòn trước đây của người Thượng vẫn thường sử dụng. Tuy nhiên sau đó, Toàn quyền Doumer ra đi (1902), tất cả dự án về thực tế đã bãi bỏ. Kinh phí bị cắt, công trình xây dựng ngừng lại. Chỉ còn vài nhân viên ở lại, trong đó có: một viên Thị trưởng, một Giám binh Đông Dương và một Trưởng trạm nông nghiệp. Đà Lạt lại rơi vào giấc ngủ dài đến năm 1915.

Giai đoạn 2: Đà Lạt thức giấc

Tháng 11 năm 1915, Toàn quyền Roume quyết định đánh thức Đà Lạt dậy. Nhiều quan chức Pháp không thể về quê nghỉ dưỡng theo hạn định do chiến tranh làm khó khăn trong việc trở về Pháp. Họ có tâm nguyện muốn được nghỉ tại Đông Dương nhưng phải là một địa danh mang sắc thái của Châu Âu. Thành phố Đà Lạt được hình thành với 10 căn nhà gỗ đầu tiên. Năm 1918, người ta bắt đầu quy hoạch hồ nước trên dòng suối Cam Ly. Đường Phan Rang lên Đà Lạt qua đèo Ngoan Mục và Dran có thể đi lại được từ năm 1920. Một số ngôi nhà gạch đã được xây dựng như: bưu điện, trường Nazaret, Kho bạc (nay là Trụ sở Công ty Viễn Thông Lâm

Đông, Trường Trung học phổ thông Chuyên Thăng Long, Cục Thuế Lâm Đồng)... Khách sạn Lang Biang Palace được khánh thành năm 1922. Một nhà máy điện công suất nhỏ cũng được hoàn thành, nhà máy nước đảm bảo cung cấp đủ nước uống cho cư dân thành phố hiện tại và tương lai.

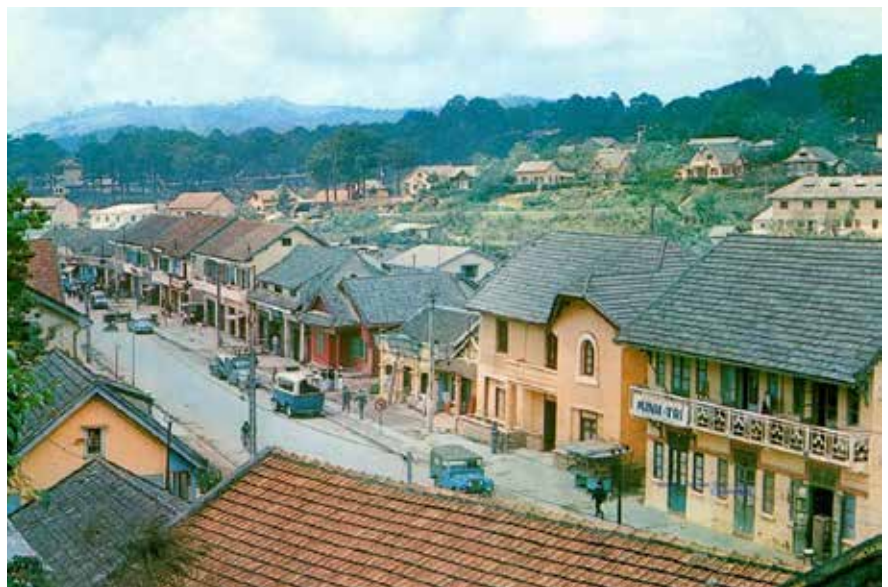
Giai đoạn 3: Đà Lạt - thành phố Cao nguyên

Toàn quyền Đông Dương giao cho kiến trúc sư Hébrard nhiệm vụ thiết lập đồ án quy hoạch tổng thể thành phố Đà Lạt. Đồ án được hoàn thành chính thức vào năm 1923. Đây là một đồ án có giá trị lớn không chỉ về mặt khoa học và kiến trúc mà còn là một đồ án mang tầm vóc thời đại cho một Đà Lạt của thế kỷ sau đó. Năm 1940, Đà Lạt phát triển chậm rãi do khủng hoảng kinh tế khu vực và thế giới. Tuy vậy nó đã mang dáng dấp của một thành

phố nghỉ dưỡng xinh đẹp rộng lớn. Năm 1933, đường bộ Đà Lạt trực tiếp nối liền với Sài Gòn qua đèo BLao (Bảo Lộc). Hệ thống các cơ sở giáo dục được quan tâm trong giai đoạn này. Các con đường phần lớn mang tên các loài hoa mà thành phố đang sở hữu, như: đường Hoa Lay ơn, đường Hoa Hồng (hiện là đường Nguyễn Viết Xuân và đường Huỳnh Thúc Kháng). Dân số gia tăng, năm 1932 mới có 1.500 người; năm 1940 đã là 13.000. Các đồ án tiếp theo quy hoạch thành phố tiếp tục được phát triển và định hướng.

Giai đoạn 4: Tổ chức thành phố

Đà Lạt giai đoạn này bước vào thời kỳ thịnh vượng. Thất bại trước phát xít Đức, người Pháp làm quan ở thuộc địa xấu hổ, không muốn về quê, nên tiếp tục đầu tư Đà Lạt làm nơi trú ngụ và hưởng thụ. Vốn liếng của Nam Kỳ được đầu tư

Một góc phố Phan Đình Phùng những năm 1960 - Nguồn: Internet

vào Đà Lạt. Người ta bắt đầu bán đất, xây biệt thự. Nhà máy thủy điện Ang-Kro-ét được xây dựng trên sông Đạ Đờn (Dadung) để cung cấp điện cho thành phố. Các tu viện của các dòng tu được thành lập: dòng Thánh Benoit (Bénédictins), Trường Nữ huấn luyện viên, tu viện... Nhà thờ được khởi công xây dựng từ năm 1931 đến năm 1942 thì hoàn thành. Tổng dân số đã vượt quá 20 ngàn người vào năm 1942. Sau Cách mạng tháng Tám (1945) Đà Lạt được người Pháp sử dụng cho Bảo Đại để lập "Hoàng triều cương thổ". Sau 1975, với khó khăn chung của cả đất nước sau chiến tranh, Đà Lạt bị khai thác thiếu sự kiểm soát.

Sau 1986, đất nước trong cơ hội đổi mới và phát triển. Đà Lạt hòa chung luồng chảy đó phát triển nhanh chóng. Thương hiệu rau, hoa Đà Lạt đã được đưa ra thị trường quốc tế. Festival hoa hai năm một lần được tổ chức cùng các danh lam thắng cảnh, sân golf... đón trên dưới 2 triệu lượt khách/ năm trong đó khách quốc tế trên 500 ngàn lượt. Hơn 125 năm qua đi, Đà Lạt không chỉ là sự tự hào của người dân Lâm Đồng mà còn là niềm yêu dấu của mọi người trong cả nước. Đà Lạt được Chính phủ xác định là trung tâm nghỉ dưỡng, du lịch, đào tạo và nghiên cứu của khu vực và cả nước. Đây sẽ là thuận lợi cho thành phố trong tương lai với khát vọng xây dựng thành phố Đà Lạt trở thành thành phố loại 1 đặc trưng và riêng có.

Năm 2019, cả thành phố đang chuyển mình cho các sự kiện văn hóa Festival Hoa Đà Lạt Lần thứ VIII với nhiều hoạt động chỉnh trang đô thị, nâng cấp các công trình công ích; các hoạt động văn hóa nghệ thuật thường xuyên được đổi mới. Xây dựng một phong cách văn hóa của người Đà Lạt đang được chính quyền thành phố hướng tới như một quyết tâm tìm về nguồn cội và đó chính là nét đẹp vĩnh cửu để làm nên một thành phố đã và đang được mệnh danh là thành phố ngàn hoa - một Đà Lạt kết tinh kỳ diệu từ đất lành ■

On June 21, 1893, Dr. Yersin set foot on Lang Biang Plateau for the first time, marking a breakthrough for this legendary Southern Central Highland place. Dalat city began to take shape in French planners' mind. The name Dalat originated from a small stream of an indigenous hill tribe namely Lạch (Lat). Đà = Đak, Đạ means "Waters" (in K'ho language). Hence, Đạ Lạch = Lạch people's waters. Later on, due to the interference of time and languages, the place has been referred to as Dalat. Originally, the place was a wilderness plateau with pastoral hills, which Dr. Yersin described in his diary as "A collection of hills opens up in front of my very eyes". Since 1946, a beautiful and lively city had come into being and opened for tourists with new streets, villas, flower gardens and grass fields. The city's development can be summarized by 4 basic stages as follows:

Stage 1: Exploration

Dr. Yersin discovered and was stunned at the wild magnificence of Lang Biang Plateau. He sensed the subsequent destiny of the city with an appearance likely to evoke memories of Switzerland's or France's places, which he must have seen somewhere in his childhood dreams. In July 1879, Paul Doumer - Governor General of French Indochina came up with the intention of building a leisure area with favorable climate conditions and sufficient water supply in the mountainous land of Southern Vietnam. His intention coincided with Dr. Yersin's desire for an eco-city with Western features within the heart of Indochina. Dr. Yersin sent a letter with all his passion to Governor General Paul Doumer and obtained the approval.

In March 1899, Doumer went on a field trip in person to survey the location for Dalat. Dr. Yersin accompanied him during this trip. Doumer's mission made their way through Phan Rang, Krong Pha, Belle-ve (Ngoan Muc), Dran and Arbrey-broyé (Tram Hanh). Several wooden shelters emerged afterwards. A Mayor was appointed. In 1907, a Lake Hotel was built. The city was outlined based on the paths which had frequently been used by indigenous hill tribe people. However, after Governor General Doumer stepped down in 1902, all the projects were cancelled. Without allocated budget, all construction works had to stop. There were a few staff left, including a Mayor, an Indochinese commanding officer and a manager of agriculture station. Dalat fell into a long sleep until 1915.

Stage 2: Dalat awoke

In November 1915, Governor General Roume decided to revive Dalat. Due to the obstacles caused by war, a lot of French officers could not return home for their regular vacation. They wished to have a convalescence place with Western features in Indochina. Dalat emerged with the first 10 wooden shelters. In 1918, a lake was schemed to be made on the flow of Cam Ly stream. The roads connecting Phan Rang and Dalat via Ngoan Muc and Dran mountain paths opened in 1920. Some brick buildings were constructed including the Post Office, Nazaret School, and the Treasury (which are now the headquarters of Lam Dong Telecommunications Company, Thang Long Gifted High School, and Lam Dong Department of Tax respectively). Langbiang Palace Hotel was inaugurated in 1922. A small-capacity power plant was accomplished. A water plant was built, ensuring sufficient drinking water supply for the city inhabitants

Dalat The city of memories

✍ TRAN THANH HOAI

at that time and for the future.

Stage 3: Dalat - a highland city

The Governor General of French Indochina assigned architect Hébrard to make Dalat city's master plan. Officially accomplished in 1923, the plan contained great values in terms of science and architecture. Moreover, it is considered as a plan of the age's considerable stature and significance for the elaboration of Dalat city in the next century. In 1940, Dalat's developing pace slowed down due to regional and international economic crisis, though it had already had the appearance of a spacious, picturesque resort city. In 1933, Dalat was connected with Saigon through Blao mountain path (Bao Loc). The system of educational establishments started to be interested in this stage. Most of the streets were named after the flowers grown in Dalat then, such as Gladiolus street and Rose street (which are now Nguyen Viet Xuan street and Huynh Thuc Khang street). The population kept increasing from 1,500 people in 1932 up to 13,000 in 1940. The city continued to be planned and oriented by a number of subsequent city plans.

Stage 4: City planning

This stage was the golden time of Dalat. French senior officers in colonies were too ashamed at their failure against Germany to return home. They continued the investment in Dalat to make it a destination for residing and enjoying. The budget for Southern Vietnam was poured into Dalat. Land was sold and villas were built. An kroet hydropower plant was constructed on Da Don River (Dadung) to supply electricity to the city. Religious Order's monasteries were built, such as Bénédictins St. Order, Female Instructor College, monasteries, etc. St. Nicholas Cathedral started its construction in 1931 and completed in 1942. The total population of the city was over 20,000 people in 1942. After the August Revolution (1945), Dalat was assigned to King Bao Dai for forming the Crown Domain. After 1975, like other localities across the country, Dalat suffered from post-war difficulties and was exploited without proper control.

Since 1986, Vietnam has entered the new era with plenty of opportunities for reforming and

Boa Binh observation building seen from Dey Tau street (Dalat, 1968).

Tran Trong Lahn with King Bao Dai (on the right). The photo was taken in 1955, in Winkard, sometime between December and May. You can see a Dalat cable car tower (foreground on the left) and the cable line on the far right, under the tower (Dalat cables were longer: Underwood, Bismarckville, in mid-1950s). After 1975, Dalat Empire Exhibition changed to Olin center.

Source: Internet

developing. Dalat kept pace with the flow and grew rapidly. The brands of Dalat vegetables and flowers were introduced to international markets. Dalat Flower Festival, which takes place every two years, together with the city's tourist spots, golf courses, etc. attract roughly 2 million of tourist arrivals per year, of which there are more than 500,000 international ones. More than 125 years have passed by, Dalat now is not only Lam Dong people's pride but cherished by people all over the country as well. Dalat has been determined by Vietnam Government as a center for convalescence, tourism, training and research of the region and the nation. Such guidelines will facilitate the city's future plan to become the national first-class city with typical and unique features.

In 2019, the whole city is changing vigorously for cultural events in celebration of the 8th Dalat Flower Festival. The city is under a number of activities of urban embellishment, public construction works upgrade, as well as frequent innovation of cultural and art activities. The local authorities are concentrating in forming Dalat people's cultural style as a determination to recall the city's origin. It is the eternal beauty making Dalat - a city of flowers and Dalat - land of wonder ■

FESTIVAL HOA ĐÀ LẠT LẦN THỨ VIII - NĂM 2019

VỚI CHỦ ĐỀ "Đà Lạt và Hoa"

✍ DIỆU HUYỀN

Festival Hoa Đà Lạt lần thứ VIII - năm 2019 với chủ đề "Đà Lạt và Hoa" sẽ diễn ra trong 5 ngày từ 20 - 24/12/2019 tại thành phố Đà Lạt, thành phố Bảo Lộc và một số địa phương trong tỉnh Lâm Đồng, có nhiều hoạt động nhằm tôn vinh những giá trị của hoa và ngành hoa, thương hiệu du lịch Đà Lạt - Lâm Đồng; đồng thời, tiếp tục đẩy mạnh quảng bá thương hiệu "Đà Lạt - Kết tinh kỳ diệu từ đất lành".

Trong khuôn khổ Festival Hoa Đà Lạt lần này, có 12 chương trình lớn và đặc sắc, trong đó, có 09 chương trình diễn ra trên địa bàn thành phố Đà Lạt như: Lễ khai mạc với chủ đề "Đà Lạt và Hoa" được tổ chức tại Quảng trường Lâm Viên, thành phố Đà Lạt sẽ được truyền hình trực tiếp trên kênh truyền hình VTV1 vào lúc 20 giờ 10 phút ngày 20/12/2019

với chương trình nghệ thuật đặc sắc, tổ chức, dàn dựng công phu, hoành tráng, phong nền sân khấu dựa trên khung cảnh ba chiều của không gian hồ Xuân Hương, đồi Cù... hứa hẹn sẽ tạo được những ấn tượng đặc biệt, mở màn cho một kỳ lễ hội nhiều đặc sắc, mới lạ, hấp dẫn; Không gian hoa ở khu vực hồ Xuân Hương, một số tuyến phố trung tâm và 05 làng hoa của thành phố Đà Lạt, qua đó chuyển tải thông điệp giới thiệu nét đẹp, phong cách người Đà Lạt "Hiền hòa, thanh lịch, mến khách", du lịch "An toàn, văn minh, thân thiện"; Hội thảo thúc đẩy liên kết sản xuất rau, hoa Đà Lạt, công nghệ cao Đà Lạt - Lâm Đồng; Trưng bày triển lãm hoa, cây cảnh quốc tế năm 2019 với sự tham gia của các doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân, nghệ nhân gắn với các hội thi "Hội tụ sắc màu Lan"... Chương trình này

Ảnh: HHN

còn có sự tham gia của một số quốc gia như: Hàn Quốc, Nhật Bản, Thái Lan, Trung Quốc...; Hội chợ triển lãm thương mại quốc gia Festival Hoa Đà Lạt năm 2019 tại công viên văn hóa Đô thị Đà Lạt; Chương trình giao lưu văn hóa nghệ thuật Việt Nam – Hàn Quốc với chủ đề “Bốn mùa Hoa”; Chương trình tôn vinh di sản kiến trúc Đà Lạt được thể hiện qua Tọa đàm “Hướng đến xây dựng thành phố Đà Lạt trở thành đô thị di sản” và chương trình nghệ thuật kết hợp hội họa “Phố Bên Đồi 2019 - Vào miền nghệ thuật”; Chương trình biểu diễn nghệ thuật kết hợp bê mạc Festival hoa Đà Lạt lần thứ VIII – năm 2019....

Ảnh: HHN

Trong khuôn khổ Festival Hoa Đà Lạt lần thứ VIII - năm 2019, tỉnh Lâm Đồng sẽ đồng thời tổ chức Tuần Văn hóa Trà - Tơ lụa Lâm Đồng tại thành phố Bảo Lộc; đây là một sự kiện văn hóa ngành nghề truyền thống của tỉnh. Qua đó, nhằm thúc đẩy việc quảng bá, xúc tiến thương mại, du lịch, phát triển ngành nghề sản xuất trà và tơ lụa trên địa bàn thành phố Bảo Lộc nói riêng và tỉnh Lâm Đồng nói chung; tạo cơ hội để những người trồng, sản xuất, kinh doanh trà, trồng dâu, nuôi tằm, ươm tơ, dệt lụa... được giao lưu, trao đổi, phát triển ngành nghề, góp phần nâng cao vị thế, hình ảnh về vùng đất và con người xứ Trà B'Lao và thủ phủ tơ lụa Bảo Lộc với có 3 chương trình chính: Lễ khai mạc Tuần văn hóa Trà và Tơ lụa Bảo Lộc với chủ đề “Lung linh đêm hội B'Lao”; Trình diễn thời trang tơ lụa Bảo Lộc “Bay cao - Vươn xa” do nhà thiết kế Minh Hạnh (Công ty TNHH Việt Mode) cùng các đồng sự và Công ty TNHH VietNam Silk House tổ chức; Các hội thảo về ngành trà, lụa tơ tằm gắn với định hướng phát triển kinh tế - xã hội thành phố Bảo Lộc.

Ngoài ra, Festival Hoa Đà Lạt lần thứ VIII - năm 2019 còn có hơn 30 chương trình hưởng ứng, chương trình phụ khác, do các tổ chức, doanh nghiệp, cá nhân trong và ngoài tỉnh tham gia. Đặc biệt, hướng đến mục tiêu xã hội hóa công tác tổ chức lễ hội, nhiều chương trình của Festival Hoa Đà Lạt năm nay được các doanh nghiệp, tổ chức, đoàn thể, cá nhân đăng ký thực hiện... Lễ hội còn thu hút sự tham gia của Tổng cục Du lịch Thái Lan,

một số địa phương đến từ Hàn Quốc...

Điểm mới tại Festival Hoa lần này là tiểu cảnh giới thiệu các loại hoa đặc trưng, thể mạnh của Đà Lạt theo chủ đề từng ngày trên mặt hồ Xuân Hương và ở khu vực xung quanh hồ Xuân Hương với mô hình độc đáo, mang nét đặc trưng riêng của thành phố Đà Lạt. Nhiều loại hoa tươi và cây lá trang trí mới, lạ có tính thương mại cao, có tiềm năng phát triển Đà Lạt - Lâm Đồng sẽ được Hiệp hội Hoa Đà Lạt kết hợp trưng bày trong không gian hoa nghệ thuật quanh hồ Xuân Hương. Không gian hoa còn được mở rộng đến các công viên, tiểu cảnh, tuyến phố, khu dân cư, khu điểm du lịch trên địa bàn thành phố Đà Lạt và vùng phụ cận với sự tham gia, đồng hành tích cực từ các doanh nghiệp, tổ chức và từng hộ gia đình. Bên cạnh đó, vườn hoa thành phố Đà Lạt sẽ tiếp tục được đầu tư, thu hút sự tham gia của các tổ chức, cá nhân trong và ngoài nước để trở thành một công viên hoa độc đáo, hấp dẫn nhân dịp lễ hội.

Tham gia vào các hoạt động lễ hội, du khách sẽ được thưởng lãm những không gian hoa mang tính nghệ thuật cao, thưởng thức hương vị đặc sản địa phương; đêm hội Rượu vang Đà Lạt và tham gia nhiều hoạt động hưởng ứng sôi nổi của các cơ quan, đơn vị trên địa bàn.

Festival Hoa Đà Lạt là lễ hội hoa được tổ chức 2 năm/lần, bắt đầu vào tháng 12 - thời điểm thời tiết đẹp nhất trong năm tại Đà Lạt. Festival Hoa Đà Lạt 2019 sẽ có nhiều đổi mới, sáng tạo và điểm nhấn ấn tượng hứa hẹn mang đến nhiều trải nghiệm cho khách du lịch đến với thành phố ngàn hoa ■

THE EIGHTH DA LAT FLOWERS FESTIVAL - 2019 WITH THE THEME

“Da Lat and Flowers”

✍ DIEU HUYEN

Visitors are interested in Dalat wild sunflowers - Photo: HHN

The Eighth Da Lat Flower Festival Hoa - 2019 with the theme “Da Lat and Flowers” will occur in 5 days during December 20 – 24, 2019 in Da Lat City, Bao Loc City and several locations in Lam Dong. Many activities will show off the beauty and values of flowers, as well as Da Lat – Lam Dong as a tourist destination. The brand of “Da Lat – miraculous essence from the good land” will be further promoted.

In this year’s Festival, there are 12 major programs, in which 9 will occur in Da Lat City such as: the Opening Night with the theme “Da Lat and Flowers” at Lam Vien Square, which will be live on VTV1 at 20:10 on December 20, 2019

with special performances on the background of Xuan Huong Lake and the hills; this will be an impressive opening for an interesting festival; the Flower space in Xuan Huong Lake area, some central streets and 05 flower villages of Da Lat City, thereby conveying the message of beauty and style of Da Lat people “Gentle, elegant, affectionate”, promoting “Safe, sustainable, friendly tourism”; the Workshop to promote high-tech production of vegetables, flowers in Da Lat - Lam Dong; International Exhibition of flowers and ornamental plants 2019 with the participation of businesses, organizations, individuals and artisans in association with the “Orchid Colors” contest - this

program also has participation of some countries such as Korea, Japan, Thailand, China...; National Trade fair - Exhibition of Da Lat Flower Festival 2019 at Da Lat City Cultural Park; Vietnam - Korea Cultural and Art Exchange with the theme “Four Seasons of Flowers”; the Seminar honoring Da Lat’s architectural heritage “Building Da Lat city towards a heritage city” and the Performance program “City by the hills 2019 – Stepping into the land of arts”; the Closing Night of the Eighth Da Lat Flower Festival - 2019.

In the framework of the 8th Da Lat Flower Festival - 2019, Lam Dong Province will simultaneously organize the Tea - Silk Culture Week of Lam Dong in Bao Loc City. This is a traditional cultural event of the province. Thereby, it will help to promote trade and tourism, development of tea and silk production in Bao Loc city in particular and Lam Dong province in general; create opportunities for farmers, producers and traders of tea, mulberry, silk to Exchange and develop trades, contribute to empowering the image of Tra B’Lao and its people - Bao Loc silk capital. There will be 3 main programs: the Opening Night of Bao Loc Silk and Tea Culture Week with the theme “Sparkling B’Lao”; Fashion Show of Bao Loc silk “Flying high - Reaching far” by designer Minh Hanh (Viet Mode Co., Ltd.) and Vietnam Silk House Co., Ltd.; Workshops on tea and silk industry associated with the socio-economic development orientation of Bao Loc City.

In addition, there are more than 30 other response programs and auxiliary programs by organizations, businesses and individuals inside and outside the province. In particular, aiming to privatize the organization of the festival, many programs of this year’s Festival are implemented by businesses, organizations, and individuals. The festival also attracts the participation of Thailand Tourism Authority, and some localities from Korea.

A new feature at this Flower Festival is the small landscape to introduce the typical flowers and strengths of Da Lat on Xuan

Huong Lake and in the area around Xuan Huong Lake according to the theme of each day with distinctive characteristics of Da Lat city. Many new and unique fresh flowers and ornamental plants with high commercial value will be brought by Da Lat Flower Association to display in the art flower space around Xuan Huong Lake. The flower space is also expanded to parks, miniatures, streets, residential areas, tourist destinations in Da Lat City and surrounding areas with active participation of businesses, organizations and each household. In addition, the flower garden of Da Lat city will continue to be invested, attracting the participation of domestic and foreign organizations and individuals to become a unique and attractive flower park on the occasion of the festival.

In this festive occasion, visitors will enjoy the flower space of high art values, enjoy the taste of local specialties, join the Da Lat Wine Night and participate in many exciting activities held by agencies and units in the area.

Da Lat Flower Festival is held every 2 years, starting in December – with the most beautiful weather of the year in Da Lat. Da Lat Flower Festival 2019 will bring about many innovations, creativity and impressive points with promising experiences for tourists coming to the city of thousand flowers ■

Photo: HHN

Quy chế tạm thời tiếp nhận, xử lý phản ánh của Nhân dân, tổ chức qua ứng dụng Đà Lạt trực tuyến iGov - Connect

✎ **DIỆU HUỖN**

Ngày 18/9/2019, UBND thành phố Đà Lạt ban hành và triển khai Quy chế tạm thời tiếp nhận, xử lý phản ánh của nhân dân, tổ chức qua ứng dụng Đà Lạt trực tuyến. Ứng dụng này là một phần của lộ trình thực hiện Đề án “Xây dựng Đà Lạt trở thành thành phố thông minh” giai đoạn 2018 – 2020 tại Quyết định số 1365/QĐ-UBND ngày 05/7/2018 của UBND tỉnh Lâm Đồng. Đây cũng là phần mềm hỗ trợ các phòng, ban, đơn vị thực hiện nhiệm vụ quản lý hành chính nhà nước nhằm nâng cao

hiệu quả công tác quản lý, kịp thời phát hiện xử lý vi phạm trên các lĩnh vực; là cầu nối giữa nhân dân với chính quyền... góp phần đẩy mạnh cải cách hành chính.

Theo Quy chế này, thành phố Đà Lạt cũng quy định thời gian xử lý từng phần việc, lĩnh vực cụ thể: Lĩnh vực an ninh trật tự, trong thời gian không quá hai giờ kể từ khi nhận mỗi cán bộ, công nhân viên chức các phòng ban, đơn vị tham gia tiếp nhận, xử lý thông tin được cấp tài khoản để khai thác ứng dụng. Các loại thông tin tiếp nhận gồm: phản ánh thái độ, chất

lượng phục vụ, ứng xử của cán bộ công chức; kiến nghị trên các lĩnh vực quản lý trật tự xây dựng, an ninh - trật tự, vệ sinh môi trường, an toàn giao thông, an toàn thực phẩm...; những vấn đề phát sinh trong cuộc sống có ảnh hưởng xấu đến quyền và lợi ích hợp pháp của nhân dân, tổ chức, cộng đồng dân cư; những kiến nghị liên quan đến cơ chế chính sách, chương trình, kế hoạch, giải quyết thủ tục hành chính của chính quyền các cấp... Tuy nhiên, ứng dụng này không tiếp nhận đơn thư khiếu nại, tố cáo và không hướng dẫn, giải đáp pháp luật

nhằm tạo điều kiện cho nhân dân, tổ chức, khách du lịch liên hệ, phản ánh khi có các vấn đề phát sinh cần được cơ quan chức năng giải quyết; đồng thời, là công cụ để nhân dân, tổ chức có nhu cầu tiếp nhận thông tin về quy hoạch, thủ tục hành chính, dịch vụ du lịch... Khi có một cách tiếp cận phù hợp, lộ trình xây dựng chính quyền điện tử sẽ được đẩy nhanh, người dân sớm thụ hưởng những tiện ích khi thực hiện các thủ tục hành chính. Chỉ với chiếc điện thoại thông minh trên tay, bất cứ ai cũng có thể cài đặt phần mềm ứng dụng Đà Lạt trực tuyến - iGov Connect, người dân không phải đến bộ phận một cửa ngay từ mờ sáng như trước đây. Dù chỉ ở nhà, vẫn có thể bốc số thứ tự đăng ký giải quyết hồ sơ đất đai.

Không chỉ chuyện bốc số thứ tự, với ứng dụng Đà Lạt trực tuyến cài đặt trên điện thoại, nhiều người đã khai báo hồ sơ, tra cứu nhanh trạng thái hồ sơ. Ở bộ phận một cửa, kể từ khi có phần mềm Đà Lạt trực tuyến, chính quyền và người dân được kết nối nhanh hơn. Chiếc máy bốc số thứ tự trong bộ phận một cửa đã được giảm tải, tại nơi giao dịch cũng bớt đi cảnh chờ đợi.

Để nhanh chóng có được hệ thống một cửa điện tử, phương thức mà UBND thành phố Đà Lạt lựa chọn là thuê dịch vụ. Hệ thống một cửa điện tử ở Đà Lạt đang tiếp tục được hoàn thiện. Quá trình hoàn thiện đó không chỉ đòi hỏi về công nghệ, quan trọng hơn là sự hưởng ứng từ phía người dân bởi để có chính quyền điện tử thì phải có “công dân điện tử”

Ứng dụng Đà Lạt trực tuyến là kênh giao tiếp được UBND thành phố Đà Lạt triển khai

Ảnh: KL

On September 18, 2019, the People’s Committee of Da Lat City issued and implemented a temporary regulation to receive and handle feedbacks through iGov - Connect . This application is part of the roadmap for implementing the project “Building Da Lat into a smart city” in the period of 2018-2020 in Decision 1365/QĐ-UBND dated July 5, 2018 of Lam Dong People’s Committee. This is also a tool to support departments and units performing administrative task in order to improve efficiency of management work, promptly detect violations in the fields; creating a bridge between the people and the government, contributing to accelerating administrative reform.

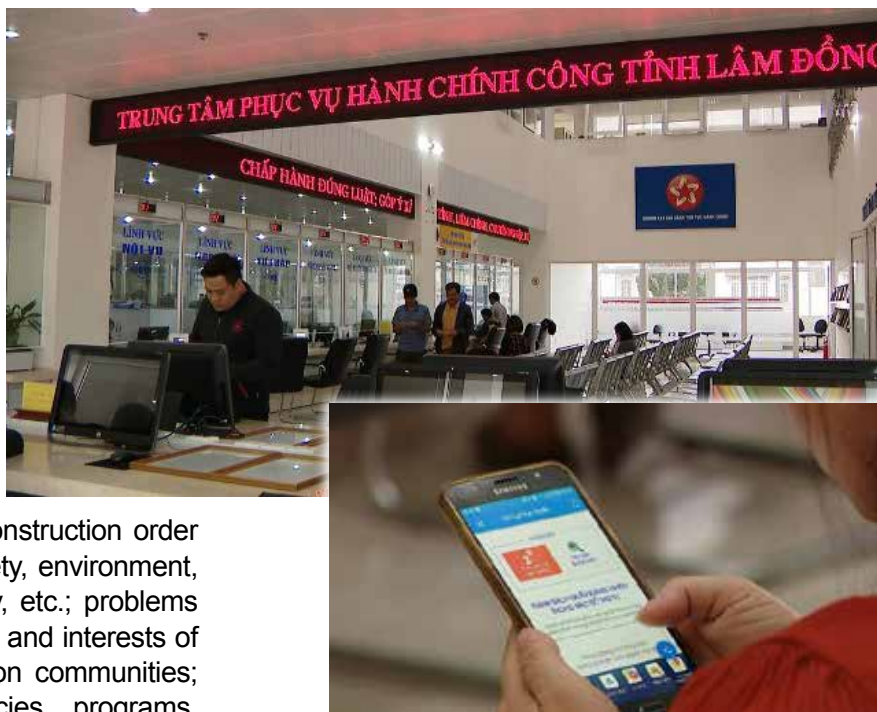
According to this Regulation, Da Lat city also stipulates the time to handle each part and specific field: for security and public order, within no more than two hours from the receipt of feedback, departments and units are provided with accounts to access the application. Types of information received include: feedback on service quality and behavior of civil servants; recommendations in the fields of construction order management, security – public safety, environment, sanitation, traffic safety, food safety, etc.; problems adversely affect the legitimate rights and interests of people, organizations and population communities; recommendations related to policies, programs, plans, administrative procedures of the authorities at all levels. However, this application does not receive complaints, denunciations and giving no instructions and legal solution.

iGov - Connect is a communication tool implemented by the People’s Committee of Da Lat City to create conditions for people, organizations and tourists to contact and reflect when problems arise that need to be solved by competent agencies; at the same time, is a tool for people and organizations wishing to receive information on planning, administrative procedures, tourism services, etc.

When there is an appropriate approach, the roadmap for building e-government will be accelerated, and people will soon enjoy the benefits from administrative procedures. With just a smartphone on hand, anyone can install Da Lat’s online portal - iGov Connect, people do not have to

REGULATIONS ON TEMPORARILY RECEIVING AND HANDLING FEEDBACK OF THE PUBLIC THROUGH DA LAT ONLINE PORTAL iGov - Connect

DIEU HUYEN

Source: Internet

go to the one-stop shop from the early morning as before. Even just at home, it is still possible to draw a lot of registration numbers for settling land records.

In addition, with Da Lat online portal installed on the phone, one can track the status of application. In the one-stop shop, since there is iGov - Connect, the government and people were connected faster. The number machine in the one-door department has been offloaded.

In order to quickly create an electronic one-door system, the method chosen by the Da Lat People’s Committee is to hire a service. The electronic one-door system in Da Lat is continuing to be completed. The finishing process does not only require technology, but more importantly the response from the people because to have e-government, there must be “smart citizens” ■

Fresh DaLat (làng hoa Vạn Thành) - Điểm đến hấp dẫn tại Đà Lạt - Ảnh: LV

Đà Lạt phát triển du lịch canh nông

✍ LÂM VIÊN

Trong vài năm gần đây, mô hình du lịch canh nông tại phố núi Đà Lạt được nhiều du khách yêu thích, tìm đến tham quan, trải nghiệm và mua sắm nông sản. Hơn 14.600 ha đất sản xuất rau, hoa và cây trái đặc sản canh tác theo hướng ứng dụng công nghệ cao hiện có là điều kiện thuận lợi để Đà Lạt phát triển du lịch canh nông.

Phát huy lợi thế

Khoảng 5 năm trước, một số chủ vườn dâu tây ở đường hồ Xuân Hương, Thánh Mẫu, Nguyễn Tử Lực... mở cửa đón du khách vào tham quan, tự hái trái ăn thử, chụp hình và mua về làm quà biếu, tạo nên sự háo hức, hứng thú đối với du khách. Du lịch tham quan vườn dâu trở thành sản phẩm mới cho du lịch Đà Lạt, các đơn vị du lịch

lữ hành khi thiết kế chương trình có phần tham quan, trải nghiệm vườn dâu tây.

Từ bước khởi đầu ấy, một số chủ vườn năng động trồng thêm những thảm hoa hướng dương, cẩm tú cầu, oải hương... để du khách vào tham quan, chụp hình với giá từ 10.000 đồng đến 40.000đồng/người. Nắm bắt được thế mạnh và nhu cầu của du khách, vài năm gần đây, một số doanh nghiệp thuê đất, mua đất đầu tư các mô hình du lịch canh nông độc đáo, bài bản; họ khai thác thế mạnh về địa hình để tạo sự khác biệt của từng trang trại. Có thể nhắc đến một số trang trại thu hút đông du khách như: Cầu Đất Farm (xã Xuân Trường), Trang trại rau & hoa Vạn Thành, Fresh DaLat (tại làng hoa Vạn Thành), Nông trại Cún- Puppy farm (Măng Lin, P.7), Đồi hoa cẩm tú cầu (Trại Mát, P.11), Trang trại rau thủy canh Đức Tiến (Đa Thiện, P.8)... với nhiều mô hình sản xuất

và sản phẩm phong phú, tạo sự trải nghiệm thú vị, ấn tượng khó quên cho du khách.

Ông Tôn Thiện San - Chủ tịch UBND thành phố Đà Lạt, cho rằng: “Du lịch canh nông là một lợi thế của Đà Lạt, thành phố Đà Lạt khuyến khích và tạo điều kiện để người dân phát triển mô hình này. Ngoài việc du khách được trải nghiệm thực tế công việc đồng áng, qua đây còn quảng bá, giới thiệu những sản phẩm đặc trưng của thương hiệu Đà Lạt - Kết tinh kỳ diệu từ đất lành”.

Bà Nguyễn Thị Nguyên, Giám đốc Sở VHTT&DL Lâm Đồng, cho biết: từ tháng 10/2017, UBND tỉnh Lâm Đồng đã ban hành Bộ tiêu chí công nhận mô hình “tuyến du lịch canh nông”, “điểm du lịch canh nông”. Sau khi rà soát, đánh giá, Sở VHTT&DL đã công nhận 32 điểm du lịch canh nông, trong đó Đà Lạt chiếm đa số. Hiện nay, Sở đang tiếp tục kiểm tra, đánh giá để công nhận và giới thiệu thêm những điểm du lịch canh nông để giới thiệu đến du khách cả nước.

Cần có quy hoạch để phát triển

Ngoài 32 đơn vị đã được cơ quan chức năng công nhận “điểm du lịch canh nông”, còn có hàng chục điểm khác mở cửa đón khách một cách tự phát. Có những điểm chỉ là vườn dâu tây nhỏ, một khoảnh vườn nhỏ trồng hoa... nhưng vẫn tùy tiện thu tiền khách vào tham quan chụp hình. Ngược

lại, có những chủ trang trại cho khách tham quan miễn phí than phiền không tạo ra doanh thu từ việc đón tiếp khách du lịch, có những lúc du khách đến vườn còn làm hư hỏng cây trái, chưa kể các đoàn xe chở khách tham quan thường làm ách tắc giao thông cục bộ.

Cách đây chưa lâu, tại buổi hội thảo hợp tác đầu tư trong lĩnh vực nông nghiệp tại Lâm Đồng, các nhà đầu tư đến từ Nhật Bản đưa ra nhận định: Đà Lạt, Lâm Đồng cần và phải phát triển du lịch canh nông. Du lịch trang trại là xuất khẩu tại chỗ, là bán sản phẩm cho người đi du lịch đến nông trại mình. Nhà đầu tư Kyohei Hosono chia sẻ: “Khu vực cao nguyên Cameron (Malaysia), nơi có khí hậu tương đồng như Đà Lạt, chỗ nào cũng là du lịch canh nông, không bán vé, nhưng bán được rất nhiều nông phẩm, riêng dâu có 16 loại – từ dâu tươi, mứt dâu, nước dâu, kem dâu, socola dâu, dâu sấy... Hoạt động của họ không cầu kỳ, không kiêu sa, nhưng có chỗ đậu xe rộng rãi, có khu vực vệ sinh. Họ làm thỏa lòng du khách với sản phẩm tốt, bao bì tốt, bán được sản phẩm và thu được tiền”. Đây không phải là lời khuyên mới, nhưng thiết nghĩ, du lịch canh nông phải có định hướng, phải có quy hoạch chứ không thể tự phát. Các điểm du lịch canh nông phải có bãi đậu xe, có cơ sở vật chất tối thiểu, có sản phẩm hàng hóa bán nhằm đáp ứng tốt nhất nhu cầu của du khách ■

Nông trại Cún - Điểm du lịch canh nông đang thu hút du khách khi đến Đà Lạt - Ảnh: LV

Da Lat develops agricultural tourism

LAM VIEN

In recent years, the model of agricultural tourism in the mountainous town of Da Lat has been enjoyed by many tourists, which involves visiting, experiencing and shopping for agricultural products. With more than 14,600 hectares of land for producing vegetables, flowers and specialty fruits with application of high technology, it is a favorable condition for Da Lat to develop agricultural tourism.

Advantages

About 5 years ago, some strawberry garden owners on Ho Xuan Huong, Thanh Mau, Nguyen Tu Luc Street opened the door to welcome visitors to visit and pick fruits themselves, or take pictures and buy products as gifts. Visit to the strawberry garden becomes a new product for tourism in Da Lat. Travel units started designing activities to visit and experience the strawberry garden.

From that beginning, some dynamic garden owners planted sunflowers, hydrangeas, lavender

and other flowers for visitors to visit and take pictures with prices from 10,000 VND to 40,000 VND / person. Understanding the strengths and needs of tourists in recent years, a number of businesses rent or buy land to invest in unique and methodical agricultural tourism models. They exploit the strengths of the terrain to differentiate each farm. Some farms that attract a lot of tourists are: Cau Dat Farm (Xuan Truong commune), Van Thanh Vegetable & Flower Farm, Fresh Da Lat (Van Thanh Flower Village), Puppy farm (Mang Lin, Ward 7), Hill of Hydrangeas (Trai Mat, Ward 11), Duc Tien Hydroponic Vegetable Farm (Da Thien, Ward 8), etc. with various models and products, creating interesting and unforgettable experience for visitors.

Mr. Ton Thien San, Chairman of Da Lat City People's Committee, said: "Agricultural tourism is an advantage of Da Lat, and we encourage and create favorable conditions for people to develop this model. In addition to visitors being able to experience the products, through this, they also will promote and

Puppy Farm, an agricultural tourist attraction, is attracting tourists to Da Lat - Photo: LV

Visitors enjoy the harvesting of strawberries - Photo: LV

introduce the special products of our branding “Da Lat – miraculous essence from the good land”.

Ms. Nguyen Thi Nguyen, Director of Lam Dong Department of Culture, Sports and Tourism, said that in October 2017, the People’s Committee of Lam Dong Province issued a set of criteria for recognizing the model of “agricultural tourism routes” and “agricultural tourism destinations”. After evaluation, the Department of Culture, Sports and Tourism has recognized 32 agricultural tourist destinations, of which Da Lat is the majority, and the Department is continuing to inspect and evaluate to introduce more farming tourist destinations to tourists all over the country.

The needs for development planning

In addition to the 32 units that have been recognized by the authorities as “agricultural tourist destinations,” there are dozens of other places that open their doors spontaneously to welcome guests, such as some small strawberry or flower gardens. On the contrary, there are farm owners who give free entrance but complaining that it does not generate revenue from receiving tourists, and occasionally damages are done by visitors, not to mention the tourist vehicles that

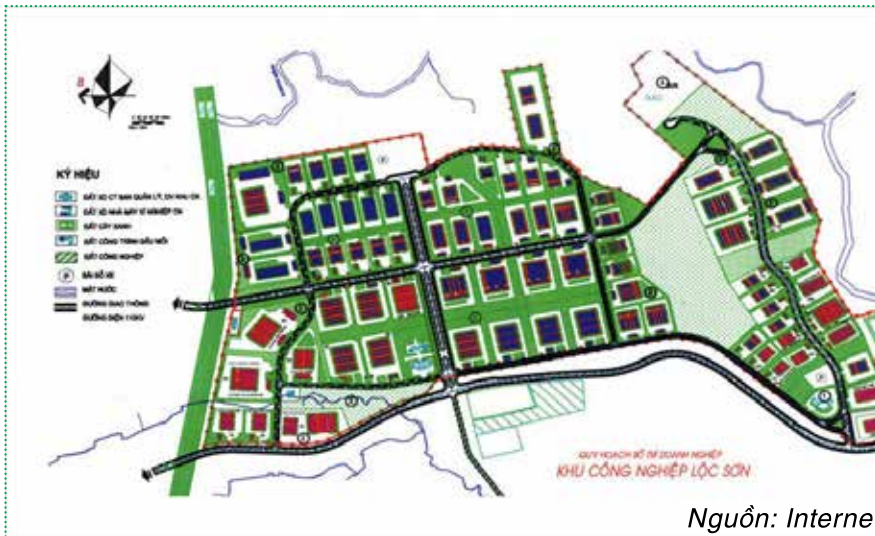
often cause traffic jams.

Not long ago, at the Seminar on investment cooperation in agriculture in Lam Dong, investors from Japan made the remark: Da Lat, Lam Dong need to and must develop agricultural tourism. Farm tourism is an on-the-spot export, selling products to people traveling to their farms. Mr. Kyohei Hosono shared: “The Cameron Highlands region (Malaysia), where the climate is similar to Da Lat, also does agricultural tourism. The locals do not sell tickets, but sell a lot of agricultural products. For example, there are 16 types of strawberry products, like fresh strawberries, strawberry jam, strawberry juice, strawberry ice cream, strawberry chocolate, dried strawberry, etc. Their tourist spots are not fussy or sparking but have spacious parking and toilet areas. They satisfy visitors with good products, good packaging, which is why they are selling products and earning money”.

This is not new advice, but agricultural tourism must be planned, instead of just doing spontaneously. Farming tourist sites must have parking lots, minimum facilities and offering products and goods to best meet the needs of tourists ■

TRIỂN KHAI CÁC DỰ ÁN ĐẦU TƯ TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ BẢO LỘC

↳ HUYỀN PHƯƠNG

Nguồn: Internet

Thành phố Bảo Lộc nằm ở phía Tây Nam tỉnh Lâm Đồng, trên cao nguyên Di Linh với độ cao trung bình khoảng 900m, cách thành phố Đà Lạt 110 km về phía Tây Nam, cách TP. Hồ Chí Minh 200 km về phía Đông Bắc, cách thành phố Phan Thiết (Bình Thuận) 130 km về phía Bắc. Bảo Lộc có kết nối thuận lợi với Cảng Hàng không quốc tế Liên Khương và có các trục giao thông quan trọng như cao tốc Dầu Giây – Đà Lạt, QL20, QL55, kết nối với vùng kinh tế động lực quốc gia và kết nối với các đô thị lớn trong khu vực Đông Nam Á trong bán kính bay từ 1-3 giờ. Diện tích tự nhiên toàn thành phố 233,15 km², gồm 6 phường, 5 xã với gần 160.000 người.

Nhằm khai thác và phát huy những tiềm năng trên địa bàn, thành phố đã có nhiều cơ chế, chính sách và hướng đi mới, tạo môi trường thông thoáng để kêu gọi, thu hút các

nhà đầu tư trong và ngoài nước, góp phần vào sự phát triển ổn định, lâu dài và bền vững. Tính đến tháng 9 năm 2019, trên địa bàn thành phố đã có 115 dự án được UBND tỉnh cấp Giấy chứng nhận đầu tư, Quyết định chủ trương đầu tư, Giấy chứng nhận đăng ký đầu tư với tổng vốn đăng ký 7.374,03 tỷ đồng và 46,42 triệu USD, diện tích sử dụng đất 1.097,34 ha (không tính các dự án đã bị thu hồi hoặc nhà đầu tư rút dự án). Trong đó, lĩnh vực Công nghiệp - Xây dựng có 76 dự án với tổng vốn đăng ký 5.238,86 tỷ đồng và 36,84 triệu USD, diện tích sử dụng đất 655,7 ha; lĩnh vực Thương mại – Dịch vụ có 29 dự án với tổng vốn đăng ký 1.928,59 tỷ đồng, diện tích sử dụng đất 252,75 ha; lĩnh vực Nông nghiệp có 10 dự án với tổng vốn đăng ký 206,58 tỷ đồng và 9,58 triệu USD, diện tích sử dụng đất 188,86 ha.

Tiếp tục triển khai có hiệu quả Nghị quyết số 04-NQ/TU ngày 13/9/2016 của Ban Thường vụ

Tỉnh ủy Lâm Đồng (khóa X) về phát triển thành phố Bảo Lộc toàn diện, bền vững giai đoạn 2016-2020, Bảo Lộc xác định: Xây dựng thành phố phát triển đáp ứng yêu cầu trung tâm dịch vụ, công nghiệp, giáo dục đào tạo, y tế, khoa học công nghệ, văn hóa thể dục thể thao khu vực phía nam của tỉnh; Đẩy mạnh tái cơ cấu kinh tế gắn với liên kết vùng, phát huy lợi thế về công nghiệp chế biến nông sản và thương mại dịch vụ, đảm bảo an sinh xã hội; Phát triển hạ tầng đồng bộ đến năm 2025 cơ bản đạt tiêu chí đô thị loại II, mở rộng quy mô đô thị phù hợp với quy hoạch trung tâm tỉnh lỵ. Trong những tháng cuối năm 2019, thành phố sẽ tiếp tục đẩy mạnh công tác quảng bá, quan tâm tập trung thu hút đầu tư các dự án thuộc lĩnh vực thương mại - dịch vụ; du lịch nghỉ dưỡng; công nghiệp chế biến sâu; nông nghiệp công nghệ cao; đầu tư, chỉnh trang các khu dân cư theo hướng sinh thái, bền vững theo quy hoạch được phê duyệt...; tiếp tục nghiên cứu hướng dẫn cho các nhà đầu tư về trình tự, thủ tục quản lý dự án đầu tư nguồn vốn ngoài ngân sách theo Nghị định số 57/2018/NĐ-CP ngày 17/4/2018 của Chính phủ về cơ chế, chính sách khuyến khích doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp, nông thôn và Quyết định số 1130/QĐ-UBND ngày 31/05/2016 của UBND tỉnh Lâm Đồng.

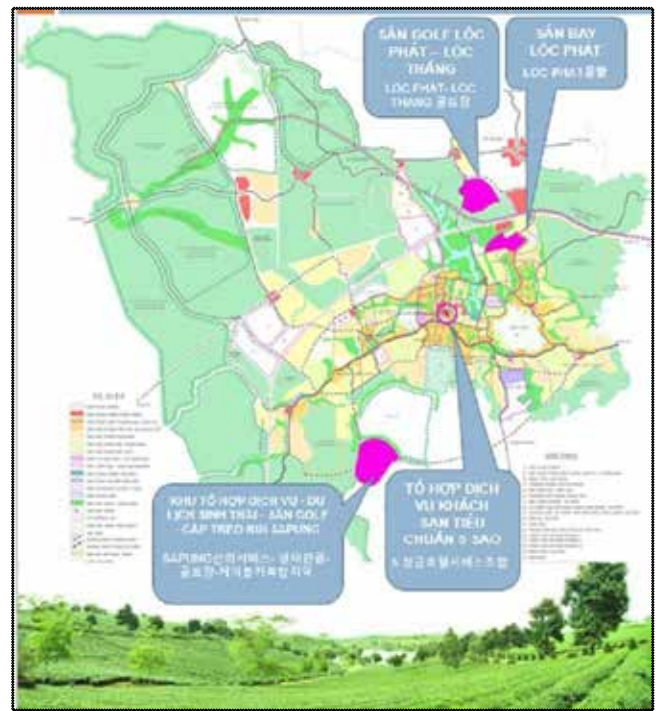
Bảo Lộc, nơi thiên nhiên và con người hòa quyện, vùng đất được thiên nhiên ưu ái với khí hậu mát mẻ, cảnh quan thiên nhiên đa dạng, phong phú, xứ sở của tơ – trà đang bước vào một giai đoạn phát triển mới. Thành phố sẽ luôn đồng hành cùng các nhà đầu tư, tạo mọi điều kiện thuận lợi để triển khai hiệu quả các dự án đầu tư, góp phần cho sự phát triển toàn diện, bền vững của thành phố ■

INVESTMENT PROJECTS INTO BAO LOC

Bao Loc City is in the southwest of Lam Dong Province, on the Di Linh Plateau with an average altitude of about 900m, 110 km from Dalat city to the southwest, 200 km from Ho Chi Minh City to the northeast, 130 km from Phan Thiet City (Binh Thuan) to the north. There are convenient connections with Lien Khuong International Airport and important transport axes such as Dau Giay - Da Lat Expressway, NH20 and QL55, which connect the city with national economic regions and large cities. Bao Loc is also connected with several cities in Southeast Asia within 1-3 hours of flight. The local natural area is 233.15 km², including 6 wards and 5 communes; with nearly 160,000 people.

In order to promote its potentials, the city has enacted many new mechanisms, policies and directions, creating an open environment to attract domestic and foreign investors, contributing to stable, long-term and sustainable development. As of September 2019, there have been 115 projects that have been granted investment certificates, investment policy decisions, and investment registration certificates with a total registered capital of VND 7,374.03 billion and USD 46.42 million, invested on a total area of 1,097.34 hectares (excluding projects which have been withdrawn by the government or the investors). In particular, the Industry - Construction sector has 76 projects with a total registered capital of 5,238.86 billion VND and 36.84 million USD, land use area of 655.7 hectares; Trade and Services: 29 projects with total registered capital of 1,928.59 billion VND, land use area of 252.75 hectares; Agriculture has 10 projects under the total registered capital of 206.58 billion VND and 9.58 million USD, land use area of 188.86 hectares.

Resolution No. 04-NQ/TU dated 13/9/2016 of the Standing Committee of Lam Dong Provincial Party Committee (Course X) on comprehensive and sustainable development of Bao Loc City in 2016-2020, identifies the important tasks: To develop Bao Loc City meeting the requirements of a center in the southern region of the province for service, industry, education and training, health care, science and technology, culture and sports and physical training; Promote economic restructuring in association with regional linkages, promote advantages in agricultural product

The location of some projects in Bao Loc city which would like to introduce to investors - Source: Internet

processing industry and trade in services, ensuring social security; Develop synchronous infrastructure by 2025 to basically meet the criteria of Class II urban area, expand urban scale in accordance with the provincial center planning. In the last months of 2019, the city will continue to promote investment in projects of trade – services, tourism, resorts, deep processing industry, high-tech agriculture; invest and embellish residential areas in an ecological and sustainable manner according to the approved planning; provide guidance to investors on managing non-budget capital investment projects under Decree 57/2018/ND-CP dated 17/4/2018 of the Government on mechanisms and policies to encourage enterprises to invest in agriculture and rural areas, Decision 1130/QĐ-UBND dated 31/05/2016 of Lam Dong People's Committee.

Bao Loc, where nature and people blend, the land is blessed with a cool climate, diverse natural landscapes, and the land of silk - tea is entering a new stage of development. The city will always accompany investors, creating favorable conditions for effective implementation of investment projects, contributing to the comprehensive and sustainable development of the city ■

Đức Trọng:

PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP CHẾ BIẾN, ĐỂ THÚC ĐẨY NÔNG NGHIỆP CÔNG NGHỆ CAO

THU HIỀN

Tham quan xưởng chế biến mắc ca của Công ty Thương mại Việt Xanh, thị xã Liên Nghĩa - Đức Trọng - Nguồn: Internet

Huyện Đức Trọng là cửa ngõ phía Nam của Thành phố Đà Lạt, từ trung tâm huyện đến thành phố Đà Lạt khoảng 30km, có điều kiện hạ tầng kết nối thuận lợi với quốc lộ 20, quốc lộ 27, quốc lộ 28B, sân bay quốc tế Liên Khương, đường cao tốc Liên Khương - Prenn; nằm trên trục giao lưu kinh tế trong vùng kinh tế trọng điểm đặc biệt là thành phố Hồ Chí Minh, Buôn Mê Thuột, duyên hải Nam Trung bộ...; là địa phương có nhiều lợi thế trong phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội - an ninh quốc phòng, đã và đang và trở

thành khu vực trung chuyển, phân phối lưu thông hàng hóa với các đầu mối kinh tế trong tỉnh, trong nước và quốc tế.

Trên địa bàn huyện có 10.112,38 ha sản xuất nông nghiệp theo hướng ứng dụng công nghệ cao. Trong đó: Diện tích nhà kính 235,88 ha, diện tích nhà lưới là 15,24 ha, diện tích tưới tự động ngoài trời là 9.72,26 ha. Ngoài ra, trên địa bàn huyện có khoảng 42 doanh nghiệp, cá nhân được cấp giấy chứng nhận VietGAP, GlobalGAP, hữu cơ trong sản xuất rau với tổng diện tích được

chứng nhận khoảng 480 ha. Có 17 doanh nghiệp trồng trọt, chăn nuôi; 29 hợp tác xã, 26 tổ hợp tác hoạt động trong lĩnh vực nông nghiệp; 01 trang trại trồng trọt sản xuất theo hướng công nghệ cao và 3.645 hộ sản xuất nông nghiệp tham gia các hình thức liên kết và tiêu thụ sản phẩm, có trên 80 doanh nghiệp sản xuất, công nghiệp chế biến sản phẩm nông nghiệp.

Trong đó có một số doanh nghiệp tiêu biểu là Công ty Cổ phần Đà Lạt Tự nhiên, Công ty TNHH Ngô Mai Hoa chế biến các sản phẩm nông sản sấy khô; Công ty TNHH Việt Xanh Mắc ca chế biến hạt mắc ca sấy; Công ty TNHH B&V cà phê Việt Nam, Công ty TNHH Mercafe Aggri Products INC, Công ty TNHH Trung Tín, Công ty Cà phê Đất Đỏ chế biến cà phê bột, Công ty Cổ phần Viên Sơn, Công ty Trình Nhi chế biến rau quả cấp đông, Hợp tác xã Nam Sơn, HTX Tiến Huy, HTX An Phú, Công ty VinEco, Công ty Phong Thúy chuyên cung cấp rau củ quả tươi, đảm bảo an toàn; Công ty TNHH Sunfeel Việt Nam sản xuất tơ và dệt lụa tơ tằm; Công ty TNHH Trường Hoàng Lâm Đồng chế biến chanh dây cô đặc... Các doanh nghiệp sản xuất, chế biến trên địa bàn chú trọng chất lượng sản phẩm và dịch vụ, ngày càng mở rộng quy mô sản xuất, phát triển mạnh cả thị trường trong và ngoài nước (riêng Khu công nghiệp Phú Hội đến nay đã cấp giấy chứng nhận đầu tư cho 12/30 doanh nghiệp hoạt động lĩnh vực công nghiệp chế biến nông sản, trong đó 11 doanh nghiệp đang hoạt động và 01 doanh nghiệp đang đầu tư).

Về chứng nhận “Đà Lạt - Kết tinh kỳ diệu từ đất lành”: Đến nay có 4 đơn vị sản xuất rau đã được UBND thành phố Đà Lạt cấp chứng nhận cho các sản phẩm rau củ tươi, số lượng sản phẩm có sử dụng nhãn hiệu này ra thị trường khoảng 16.000 tấn/năm.

Ngoài ra, huyện đang phối hợp với các sở ngành liên quan để đẩy nhanh tiến độ triển khai Khu công nghiệp - nông nghiệp Tân Phú và khảo sát lập hồ sơ bổ sung Khu công nghiệp Phú Bình. Đây là tiền đề thu hút các doanh nghiệp công nghiệp chế biến nông sản trên địa bàn huyện.

Theo Quyết định số 1551/QĐ-UBND ngày 18/7/2019 của UBND tỉnh Lâm Đồng về phê duyệt Đề án liên kết sản xuất, chế biến và tiêu thụ nông sản trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng giai đoạn 2019-2023, huyện đang triển khai hỗ trợ hình thành các chuỗi liên kết sản xuất, tiêu thụ sản phẩm giữa doanh nghiệp chế biến và người sản xuất sản phẩm nông sản; bố trí vốn từ ngân sách địa phương và lồng ghép các nguồn vốn chương trình, dự án đầu tư phát triển để đẩy mạnh phát triển các chuỗi liên kết có hiệu quả.

Phát triển công nghiệp chế biến nâng cao giá trị gia tăng các sản phẩm chủ lực, hình thành các vùng rau, hoa, dâu tằm, cà phê công nghệ cao đang được triển khai thực hiện. Nguồn nhân lực sản xuất nông nghiệp công nghệ cao có điều kiện được tiếp cận với nền khoa học kỹ thuật tiên tiến và hiện đại. Nhiều chuỗi liên kết tạo điều kiện thuận lợi cho việc tiêu thụ sản phẩm được hình thành. Các sản phẩm chủ lực được xem là thế mạnh của huyện như rau, hoa, cà phê, dâu tằm được tập trung phát triển, hình thành vùng sản xuất hàng hóa với quy mô tương đối lớn, đặc biệt là diện tích trồng rau; năng suất, sản lượng, giá trị các mặt hàng chủ lực được nâng lên cung cấp nguyên liệu cho các nhà máy công nghiệp chế

Nguồn: Internet

biển trên địa bàn huyện.

Trong thời gian tới, Đức Trọng tiếp tục tập trung phát triển sản xuất nông nghiệp theo hướng ứng dụng công nghệ kỹ thuật cao gắn với thực hiện tái cơ cấu ngành nông nghiệp trên địa bàn huyện và thực hiện Nghị quyết số 05-NQ/TU ngày 11/11/2016 của Tỉnh ủy “về phát triển nông nghiệp toàn diện, bền vững và hiện đại giai đoạn 2016-2020 và định hướng đến năm 2020”; Phát triển theo hướng công nghệ cao, đưa nhanh các tiến bộ khoa học kỹ thuật mới vào sản xuất, nhất là công nghệ thông minh 4.0, công nghệ sinh học, công nghệ sau thu hoạch và công nghệ chế biến; áp dụng quy trình sản xuất theo hướng an toàn, sản xuất theo tiêu chuẩn VietGap nhằm nâng cao năng suất, chất lượng, vệ sinh an toàn thực phẩm và hiệu quả sản xuất; Vận động các tổ chức, cá nhân tham gia thương hiệu “Đà Lạt - Kết tinh kỳ diệu từ đất lành”.

Thu hút đầu tư vào nông nghiệp và nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao, khuyến khích các doanh nghiệp mọi thành phần kinh tế đầu tư, hỗ trợ đầu tư xây dựng cơ sở chế biến sâu, phát triển công nghiệp phụ trợ. Trước mắt, tranh thủ các nguồn vốn xây dựng và phát triển ba vùng sản xuất nông nghiệp công nghệ cao: vùng rau xã Phú Hội, vùng hoa xã Hiệp An và vùng chăn nuôi bò sữa xã Hiệp Thạnh. Phấn đấu đến năm 2020, các vùng này được UBND tỉnh được công nhận là vùng sản xuất nông nghiệp công nghệ cao; Nhân rộng các mô hình sản xuất nông nghiệp công nghệ cao đối với cây rau tại các địa bàn: Hiệp An, Hiệp Thạnh, Liên Nghĩa, Liên Hiệp, Phú Hội, N'Thol Hạ, Tân Hội, Tân Thành; Đồng thời từng bước mở rộng chuyển đổi cơ cấu cây trồng ứng dụng nông nghiệp công nghệ cao vào sản xuất tại các xã vùng loan của huyện; Tổ chức tốt mạng lưới tiêu thụ sản phẩm, phổ biến rộng rãi thông tin về thị trường cho người dân; gắn sản xuất, chế biến với tiêu thụ sản phẩm; Quan tâm nghiên cứu tìm kiếm đầu ra cho sản phẩm nông nghiệp của địa phương; Vận động các tổ chức, cá nhân tích cực tham gia các hội chợ xúc tiến thương mại để giới thiệu và quảng bá các sản phẩm nông nghiệp nhằm mở rộng thị trường tiêu thụ sản phẩm; Phát triển công nghiệp chế biến nâng cao giá trị gia tăng các sản phẩm chủ lực của huyện phải giải quyết các vấn đề như: quy hoạch vùng nguyên liệu, mối quan hệ giữa số lượng và thị trường, vai trò của nông dân trong giá trị sản xuất, giải quyết vấn đề lao động việc làm; Phát triển công nghiệp chế biến nâng cao giá trị hàng nông sản, góp phần xây

Đức Trọng District is the southern gateway of Da Lat City, lying 30km from Da Lat, with convenient connection with Highway 20, Highway 27, Highway 28B, Lien Khuong International Airport, Lien Khuong – Prenn Highway; located on the axis of economic exchanges of key economic regions, especially Ho Chi Minh City, Buon Ma Thuot, South Central Coast, etc. It is a locality with many advantages in economic - cultural - social development, national defense, a transit destination for distribution and circulation of goods from the province, the country and regions in the world.

The district has 10,112.38 hectares of agricultural production with application of high technology, which includes 235.88 hectares of greenhouse, 15.24 hectares of net house, 972.26 hectares of outdoor automatic irrigation. In addition, there are about 42 enterprises and individuals in the district with VietGAP, GlobalGAP and organic certificates for vegetable production, with a total certified area of about 480 hectares. There are 17 enterprises of stock farming; 29 cooperatives, 26 cooperative groups of agriculture; 01 high-tech farm and 3,645 agricultural production households who join the supply and demand chain; and over 80 enterprises producing and processing agricultural products.

Notable businesses include: Natural Da Lat Joint Stock Company, Ngo Mai Hoa Co., Ltd, processing dried agricultural products; Viet Xanh Macadamia Co., Ltd. processing macadamia nuts; B&V Vietnam Coffee Co., Ltd, Mercafe Aggri Products INC Co., Ltd, Trung Tin Co., Ltd, Dat Do Coffee and Powder Coffee Company; Vien Son Joint Stock Company and Trinh Nhi Company processing frozen fruit and vegetable; Nam Son Cooperative, Tien Huy Cooperative, An Phu Cooperative, VinEco Company, Phong Thuy Company specializing in safe fresh fruits and vegetables; Sunfeel Vietnam Co., Ltd, producing silk and weaves silk; Truong Hoang Lam Dong Co., Ltd, processing passion fruit... Enterprises in the province

Duc Trong: Developing processing industry to promote hi-tech agriculture

THU HIEN

Prime Minister Nguyen Xuan Phuc visits vegetable garden of Phong Thuy Company (Duc Trong) - Photo: KIM ANH

pay special attention to the quality of products and services, increasingly expanding production scale, developing strongly in the domestic and foreign markets. Particularly, Phu Hoi Industrial Park has now granted investment certificates to 12/30 enterprises operating in the field of agricultural product processing industry, in which there are 11 enterprises in operation and 1 enterprise in the investment phase.

About “Da Lat mariculous essence from the good land” certification: Up to now, there are 4 vegetable production units that have received certifications by Da Lat City People’s Committee for fresh vegetable products. The amount of products using this brand to the market is about 16,000 tons/year.

In addition, the district is cooperating with

relevant departments to accelerate the progress of Tan Phu Industrial and Agricultural Park and supplementing Phu Binh Industrial Park, which is the premise to attract industrial enterprises in processing of agricultural products.

According to Decision No. 1551/QĐ-UBND dated July 18, 2019 of the People’s Committee of Lam Dong Province approving the Scheme on linking agricultural production, processing and consumption in Lam Dong province in the period of 2019-2023, the district is implementing support to form chains of production and consumption links between processing enterprises and producers of agricultural products; allocating capital from the local budget and combining with development programs and projects to promote effective link chains.

Developing the processing industry to increase the added value of key products, forming high-tech vegetable, flower, mulberry and coffee planting are being implemented. Human resources for hi-tech agricultural production have been provided conditions to access advanced and modern science and technology. Multiple chains have been formed to create favorable conditions for product consumption. The key products considered as the strength of the district such as vegetables, flowers, coffee, mulberry are the focus for developing, forming a relatively large-scale commodity production area, especially the area of vegetables. The productivity, output and value of key commodities have been raised to provide raw materials for processing factories in the district.

In the coming time, Duc Trong shall continue to focus on developing agricultural production with application of high technology in association with restructuring agriculture in the district area and implementing Resolution No. 05-NQ/TU dated November 11, 2016 of the Provincial Party Committee on comprehensive, sustainable and modern agricultural development in the period of 2016-2020 and vision to 2020. This orientation shall involve development in the direction of high technology and applying new science and technology in production, especially 4.0 smart technology, biotechnology, post-harvest technology and processing technology; aiming production process towards safety, in line with VietGap standards in order to improve productivity, quality, food hygiene and safety and production efficiency. This would also encourage enterprises to participate in the local branding of “Da Lat, miraculous essence from the good land”.

Other focus is to attract investment in hi-tech agriculture and encourage enterprises of all economic sectors to support investment in development of deep processing establishments and auxiliary industries. In the immediate future, it is also important to take advantage of capital sources for the

construction and development of three hi-tech agricultural production zones: vegetable area in Phu Hoi commune, flower area commune in Hiep An commune and milk cow area in Hiep Thanh commune. Up to 2020, these regions will be recognized as high-tech agricultural production areas by the provincial People’s Committee. High-tech agricultural production models shall be replicated for vegetable areas of Hiep An, Hiep Thanh, Lien Nghia, Lien Hiep, Phu Hoi, N’Thoi Ha, Tan Hoi and Tan Thanh. At the same time, step by step restructuring of crops will be incorporated with application of high-tech agriculture to production in the outskirt areas of the district. The district will also build up a well-organized product consumption network, widely disseminating market information; associating production and processing with product consumption; researching and seeking output for local agricultural products. Companies and farmers are encouraged to actively participate in trade promotion fairs to introduce and promote agricultural products in order to expand product consumption markets. Key products development of the district shall be able to deal with issues such as: planning of material areas, the relationship between quantity and market, the role of farmers in production value, solving labor issues, developing processing industry to improve the value of agricultural products, establishing a modern agriculture system, reducing poverty and building modern rural areas ■

Source: Internet

Ngọt ngào

Hồng

Đà Lạt

 ĐÌNH ĐÔNG

Hồng treo Đà Lạt - Ảnh: VÕ TRANG

Mùa thu Đà Lạt không chỉ về cùng cơn gió heo may, những “chiều nghiêng, nghiêng bóng nắng qua thềm” mà còn mang theo hương vị ngọt ngào của một loại trái cây đặc sản. Đến với Đà Lạt những ngày này, du khách có thể dễ dàng bắt gặp những vườn hồng trĩu quả, những sạp hồng đầy ắp được bày bán trong những khu chợ, dọc tuyến đường ĐT 723, hay đèo Prenn. Đó không chỉ là món quà ý nghĩa mà còn là chỉ dấu quen thuộc của mùa thu Đà Lạt để những đứa con của phố núi khi đi xa lại thao thiết nhớ về.

Cây hồng bén rễ Đà Lạt từ bao giờ biết ai còn nhớ? Nhưng có một điều chắc chắn người Đà Lạt khi xa quê đều nhớ về một loại trái cây đặc sản, một thứ “thức dâng” của đất trời Đà Lạt, đó là quả hồng. Hình ảnh đồi hồng bát ngát phía ngoại ô hay cây hồng đứng lặng lẽ cạnh những căn biệt thự cổ kính từ lâu cũng đã in sâu vào kí ức bao thế hệ người Đà Lạt và cả những vị khách phương xa như một nét riêng độc đáo của cảnh sắc phố núi.

Theo thống kê của Phòng Kinh tế TP Đà Lạt, hiện nay, diện tích hồng tại Đà Lạt còn khoảng 380 ha, trong đó, chủ yếu là trồng xen canh với cây cà phê. Hồng Đà Lạt được trồng chủ yếu tại các phường 3, 4, 5, 7, 10 và các xã Xuân Thọ, Xuân Trường, Tà Nung, với sản lượng quả tươi hàng năm đạt trên 13.000 tấn. Trước năm 2015, hồng Đà Lạt có giá rất thấp, nguồn thu nhập từ hồng ăn trái bấp bênh, dẫn đến diện tích hồng Đà Lạt đang dần bị thu hẹp, tuy nhiên vài năm trở lại đây, nhờ áp dụng công nghệ hiện đại trong chế biến, bảo quản đã góp phần hồi sinh mạnh mẽ cho ngành hồng.

Hồng Đà Lạt là loài cây báo mùa. Khi quan

sát cây hồng, người ta có thể thấy khá rõ nhịp trôi chảy của thời gian. Vào mùa đông, cây trút lá, chỉ còn trơ lại những nhánh cành khẳng khiu, lặng lẽ ngủ vùi suốt mùa gió lạnh. Mùa xuân tới, trên những thân cây xám mốc bật lên những mầm xanh mỡ màng, mập mạp. Ban đầu, mầm cây chỉ bé bằng đầu đũa nhưng chỉ vài ngày sau đã dài ra cùng với những phiến lá tròn như mảnh ngọc. Từ nách lá xò ra những bông hoa 5 cánh màu xanh lục, giữa có 1 nhụy tròn như mắt côn trùng đang mở. Chính “con mắt” ấy sẽ lớn dần lên thành quả hồng.

Trong suốt mùa hè, cây hồng giấu quả trong những tầng lá sum xuê, màu của trái lẫn vào màu của lá nên người ta khó phát hiện ra quá trình sinh trưởng của nó. Chỉ đến cuối thu, khi những chiếc lá ngả màu, bắt đầu rụng xuống, để lộ ra chi chít những trái hồng lúc lỉu, căng mọng, chuyển dần từ màu xanh sang màu vàng rồi màu đỏ lựng khiến cho lòng người cũng rạo rục, hân hoan theo.

Đà Lạt có nhiều giống hồng như hồng bát, hồng trứng, hồng bánh xe... mỗi loại đều cho một hương vị độc đáo. Quả hồng chín có thể ăn tươi hoặc sấy khô, làm mứt. Những năm gần đây, hồng sấy khô kiểu Nhật được áp dụng với cách làm rất công phu, sản phẩm mang hương vị tuyệt hảo và có giá trị cao. Tuy nhiên có một cách thưởng thức đơn giản được nhiều người ưa thích đó là hái những trái hồng già bỏ vào 1 bao ni-lông kín, cột chặt lại, sau 3-4 ngày là dùng được. Sản phẩm này được gọi là hồng giòn. Khi bỏ ra, những miếng hồng như miếng cau tươi, màu xanh nõn nà, đưa lên miệng, khẽ cắn một miếng sẽ cảm giác được độ giòn, mềm, vị thơm, ngọt dịu dâng đầy trong miệng.

Với nhiều người, hồng Đà Lạt hấp dẫn không chỉ bởi vẻ đẹp bắt mắt, vị ngon mà nó bởi nó là loài trái cây sạch. So với nhiều loại cây trồng khác ở Đà Lạt, hồng là loại cây cho hiệu quả kinh tế thấp hơn, vì thế nó ít được quan tâm chăm sóc. Người ta thường trồng hồng để làm cảnh, hoặc trồng xen canh nhằm tạo bóng mát cho vườn cà phê và coi lợi nhuận thu được từ quả hồng chỉ là phần “thu nhập thêm”. Vì thế người ta chẳng bao giờ xịt thuốc trừ sâu hay dùng bất cứ loại phân bón nào cho loài cây này. Cây

Ảnh: ĐÌNH ĐÔNG

hồng quanh năm chỉ sống nhờ vào khí trời, mưa nắng và sự màu mỡ vốn có của đất mẹ cao nguyên. Chính sự tinh khiết và trong sạch ấy khiến cho vị ngon (dẫu chỉ là cảm giác) của thực khách càng tăng thêm khi được thưởng thức quả hồng.

Ngày nay, với sự tiến bộ của khoa học, việc thưởng thức theo mùa đối với nhiều loại trái cây không còn nữa. Thay vào đó, người ta có thể thưởng thức cam, quýt, nhãn, bưởi, ổi... quanh năm. Riêng với quả hồng thì không vì chưa ai có thể điều khiển được hồng ra trái mùa và mùa hồng chín cũng trôi qua khá nhanh. Điều này càng khiến cho người ta càng thêm thèm, nhớ. Giống như người ta yêu cả năm mới gặp một lần nhưng phút giây hội ngộ sao mà ngắn ngủi ■

Autumn in Da Lat not only came with the breeze, the “sunbeam through the front yard” but also the sweet taste of a specialty fruit. Coming to Da Lat these days, visitors can easily come across persimmon gardens, or persimmon stalls for sale in markets, along DT 723 route, or Prenn Pass. It is not only a meaningful gift but also a familiar sign of Da Lat autumn that always stays in the memories of locals of the mountainous town.

Who would know when persimmon tree began growing Da Lat? But one thing is certain when Da Lat people living away from home remember of a special fruit, an “offering” from the land of Da Lat is always the persimmon. The image of an immense persimmon hill on the outskirts or a silent tree standing next to the ancient villas has long been imprinted on the memories of generations of Da Lat people and the guests from far away as a unique feature of the mountainous city.

According to the statistics of Dalat Economic Department, at present, the area of persimmon in Da Lat is about 380 hectares, of which are mainly intercropping with coffee trees. Persimmon in Da Lat is grown mainly in wards 3, 4, 5, 7, and 10 and the communes of Xuan Tho, Xuan Truong and Ta Nung, with an annual fresh fruit output of over 13,000 tons. Before 2015, Da Lat persimmons had very low prices, the income from persimmon were very unstable, leading to it being gradually narrowed. However, in recent years, thanks to the application of modern technology in processing, preserving, it has contributed to a strong revival for the fruit.

Da Lat persimmon is a seasonal tree. When observing the persimmon, one can see quite clearly the smooth rhythm of time. In the winter, the trees shed their leaves, leaving nothing but spindly branches, sleeping silently during the cold months. In spring, on the moldy gray trunks pop up green sprouts. Initially, the sprout was only as small as the tip of a chopstick but only a few days later it grew along with round, jade-like blades. From the axillary leaves spread out green petals, in the middle is a round pistil like an insect’s eye. It is the “eye” that will grow into persimmon.

During the summer, persimmons hide in luxuriant leaves, the color of the fruit mixed with the color of the leaves. Only at the end of autumn, when the leaves change colors and begin to fall, a lot of persimmons are revealed, gradually changing from green to yellow and then red to make one feel just as joyfully.

Dalat brittle persimmon - Source: Internet

Photo: DINH DONG

Sweet persimmon of Da Lat

✍ DINH DONG

Da Lat has many varieties of persimmon such as the bowl-shape, egg-shape, wheel-shape, etc., each of them has a unique flavor. Ripe persimmons can be eaten fresh or dried, or making jam. In recent years, Japanese-style dried persimmons have been processed with elaborate methods, making products with excellent taste and high value. However, there is a simple way to enjoy the fruit that is picking old persimmon to put in a sealed plastic bag and consume after 3-4 days. This is called brittle persimmon. It is like a piece of fresh, green areca nut, crunchy, soft, fragrant, sweet and filled in the mouth.

For many people, Da Lat persimmon is not only attractive by its eye-catching beauty, but also because it is a clean fruit. Compared to many other crops in Da Lat, persimmon is a plant with lower economic efficiency, so it is less attracted as a commercial product. People often grow persimmons

for ornamental purposes, or by intercropping to shade their coffee garden and consider the profits from persimmons as just an “additional income”. So people never use pesticides or any kind of fertilizer on this plant. Persimmons live only year-round thanks to the air, rain, sunshine and the inherent fertility from the motherland of the plateau. It is the purity that makes the deliciousness (albeit just the feeling) of persimmons.

Today, with the advancement of technology, seasonal enjoyment of many fruits is gone. Instead, people can enjoy oranges tangerine, longan, grapefruit, guava, ect. all year round. Particularly with persimmons, no one has yet been able to control the off season and the ripe period also occur quite quickly. This makes people even more craving for it, just like meeting your loved one only once a year and the moment of reunion is always short ■

Có người ví “Đà Lạt như người đẹp Paris - Miss Paris”, là thiên đường du lịch của Việt Nam. Bởi, Đà Lạt là thành phố trên núi, có thiên nhiên độc đáo, kiến trúc độc đáo và con người độc đáo. Đó là ba trụ cột làm nên “Thương hiệu Đà Lạt”.

Nằm trên độ cao 1.500m so với mực nước biển, Đà Lạt thuộc vùng khí hậu ôn đới, quanh năm mát mẻ, là thành phố “4 có,

3 không”. Bốn có là: một ngày

có 4 mùa (sáng Xuân, trưa Hè, chiều Thu, tối Đông), nhiệt độ trung bình 20 độ C, thật lý tưởng cho du lịch và nghỉ dưỡng.

Ba không là: không đèn xanh đỏ giao thông, không xích lô và không máy lạnh, là sự khác biệt nhất nước.

Rừng thông là “Máy điều hòa”

thiên nhiên khổng lồ, luôn ướp lạnh và thanh lọc khí trời Đà Lạt. Trong nội thành có rất nhiều hồ, thác, đồi, rừng, thung lũng, vườn hoa... gắn với truyền thuyết hấp dẫn và đẹp đến nao lòng. Đà Lạt là “Thành phố trong rừng, rừng trong thành phố”. Ở Đà Lạt, đâu đâu cũng ngập tràn hoa tươi, đủ bảy sắc cầu vồng. Hoa bên đường phố, trong công viên, khu du lịch, công sở, trường học, khách sạn, nhà dân, hoa trong các làng hoa, trang trại hoa bạt ngàn, đủ loại, nở suốt bốn mùa. Hoa quắn quýt chân người, hoa mỉm cười, tỏa hương, làm ngây ngất lòng người. “Đà Lạt như nàng Công chúa trong rừng” đài các, thân thiện, quyến rũ lạ kỳ. Thiên nhiên độc đáo đã làm nên “Thương hiệu Đà Lạt”.

Không chỉ thế, kiến trúc Đà Lạt cũng rất độc đáo. Đà Lạt - đậm nét kiến trúc Pháp thế kỷ XIX, với hơn 2.000 ngôi biệt thự cổ gần trăm tuổi sang trọng, là sự hoài niệm của người Pháp ở Đông Dương. Không bao giờ

tìm thấy hai biệt thự giống hệt nhau, chúng như những bông hoa khác nhau, trang điểm nhan sắc Đà Lạt. Từ năm 1893 (Yersin tìm ra Đà Lạt) đến nay, dù đã pha trộn thêm kiến trúc Á Đông và Âu - Mỹ, nhưng kiến trúc Pháp vẫn là nét chủ đạo ở xứ ngàn hoa này. Trải qua thăng trầm thời gian, Đà Lạt đã, đang và sẽ chọn kiểu biệt thự mái nhọn, với ống khói lò sưởi nhô cao, thật hài hòa với dáng thông cao gầy che chở. Kiến trúc Đà Lạt

thật đặc biệt, ấm áp khi trời lạnh nhưng mát mẻ khi trời nóng, nhờ hai lớp cửa (trong kính, ngoài chớp) và hệ thống lò sưởi thông gió.

Không chỉ có thiên nhiên độc đáo và kiến trúc độc đáo, con người Đà Lạt cũng rất độc đáo. Người Đà Lạt gốc là tộc người Lạch (Đạ Lạch) xưa kia sống

bên các con suối lớn (quanh hồ Xuân Hương, thác Cam Ly, Măng

Lin, Đan Kia), ngày nay đang sinh sống ở chân núi Lang Biang, Tà Nung (ngoại ô Đà Lạt). Do quá trình di cư, hiện tại người Đà Lạt hội tụ từ 63 tỉnh thành trong nước và một số ngoại kiều, việt kiều. Dù là người vùng miền nào đến Đà Lạt cư ngụ, cũng đều mang nét chung là hiền hòa, thanh lịch, mến khách. Người Đà Lạt thân thiện, hiền lành,

Mộng Mơ Đà Lạt - Ảnh: HÀ HỮU NẾT

Một góc hồ Xuân Hương Đà Lạt - Ảnh: HÀ HỮU NẾT

nghĩa tình, làm ăn tà tà, đủ ăn đủ xài, đi đứng khoan thai, nói năng nhỏ nhẹ, ăn mặc kín đáo và lịch thiệp. Người Đà Lạt, ban đêm có việc ra phố thường đi có đôi có bạn (rất hiếm người đi một mình), nếu ai hỏi đường sẽ được chỉ dẫn chu đáo. Nhịp sống Đà Lạt chậm hơn các đô thị đồng bằng, bởi người Đà Lạt thích sống chậm, ít bon chen lam lũ. Không ở đâu như ở nơi đây, người Đà Lạt yêu từng cây thông, khóm hoa, thảm cỏ, từ người lớn đến trẻ em không nói tục, chửi thề, không chạy trên đường phố dù mưa hay nắng. Người hành nghề kinh doanh ở Đà Lạt ít nói thách, nhiều cửa hiệu bán đúng giá niêm yết và cho khách đổi hàng vui vẻ, không đốt vía, cảm râm bao giờ. Khi mới gặp lần đầu, người Đà Lạt không vỗ vập, nhưng càng tiếp xúc càng tình cảm khó quên. Nhà thơ Nguyễn Duy, đã khái quát tính cách người Đà Lạt: “Hòn than kia đỏ đến hết lòng/ Mà ngọn lửa cứ già vờ le lói/ Mùi nhựa thông theo sợi khói đi vòng”. Đà Lạt tự hào có Festival Hoa, Ngày hội hoa Anh Đào, Ngày hội Cỏ Hồng... duy nhất ở Việt Nam. Tất cả những nét sinh hoạt, văn hóa ấy đã tạo nên phong cách người Đà Lạt hiền hòa, thanh lịch, mến khách. Người Đà Lạt cũng trở thành “Thương hiệu Đà Lạt”. Trong năm 2019, khách du lịch đến Lâm Đồng ước khoảng 7.160 ngàn lượt, tăng 10,1% so với cùng kỳ (đạt 100,1% kế hoạch); trong đó: khách quốc tế 533 ngàn lượt, tăng 9,9% (đạt 100% kế hoạch). Khách qua lưu trú 4.860

ngàn lượt, tăng 9,2% (đạt 100,2% kế hoạch). Một số thị trường khách quốc tế tăng mạnh so với cùng kỳ, như: Hàn Quốc tăng trên 70%, Malaysia tăng 21%. Toàn tỉnh hiện có 35 khu, điểm tham quan du lịch được đầu tư và khai thác kinh doanh cùng với hơn 60 điểm tham quan miễn phí khác (các danh thắng tự nhiên, các công trình kiến trúc, cơ sở tôn giáo, làng nghề, làng dân tộc bản địa, khảo cổ...) và 33 điểm du lịch canh nông phục vụ nhu cầu tham quan, giải trí của du khách tạo nên sự đa dạng, phong phú để xây dựng các tour, tuyến du lịch trên địa bàn tỉnh. Có 2.250 cơ sở lưu trú du lịch với tổng số 25.617 phòng, trong đó 480 khách sạn từ 1-5 sao, 445 khách sạn từ 1-2 sao, 35 khách sạn cao cấp từ 3-5 sao. Các dịch vụ phục vụ khách trong các khách sạn ngày càng được nâng cao về số lượng lẫn chất lượng, như: nhà hàng, spa, karaoke, hồ bơi, dịch vụ chăm sóc sức khỏe, hội nghị - hội thảo, lễ hành...

Thời báo New York Times - Mỹ mới công bố, Đà Lạt trong Top 52 điểm đến hấp dẫn nhất thế giới. Trải qua 126 năm hình thành phát triển (1893 - 2019), Đà Lạt đang nỗ lực phấn đấu trở thành “Thành phố du lịch - nghỉ dưỡng nổi tiếng quốc gia và quốc tế”, là Trung tâm sản xuất rau - hoa lớn nhất nước và xây dựng “Đà Lạt - thành phố thông minh”. Hãy đến với Đà Lạt để khám phá, trải nghiệm và tự hào về Đà Lạt - Thiên đường du lịch của Việt Nam ■

DA LAT - THE TOURIST PARADISE

✍ HA HUU NET

Some refer to Da Lat as “Miss Paris”, a tourist paradise of Viet Nam, because Da Lat is a mountainous city with unique nature, architecture and also unique people. That are the three pillar that making up the “Da Lat Brand”.

Located at an altitude of 1,500m above sea level, Da Lat is in a temperate climate, cool all year round, as a “4 yes, 3 no” city. The “4 yes” means there are 4 seasons a day (spring in the morning, summer in the mid-day, autumn in the afternoon, and winter in the evening), with the average temperature of 20 degrees Celsius, which is ideal for tourism and relaxation. The “3 no” means no traffic light, no cyclo and no air-conditioner, which is very different from the rest of the country. Pine forest is a huge natural “air conditioner”, always chilling and purifying the air of Da Lat. Inside the city are many lakes, waterfalls, hills, forests, valleys, flower gardens associated with attractive and beautiful legend of the city. One popular song about Da Lat wrote “City in the forest, forest in the city”. In Da Lat, everywhere is full of fresh flowers, full of rainbow colors. Flowers on the street, in parks, resorts, offices, schools, hotels, houses, flower villages and vast flower farms of all kinds and blooming in all four seasons. Flowers follow every step on the street and give beautiful fragrance, touching people’s heart. “Da Lat is like a princess in the forest”, very friendly and charming. That unique nature has made the “Da Lat Brand”.

Furthermore, the architecture in Da Lat is also very unique, rich in French architecture of the nineteenth century, with more than 2,000 luxurious mansions of nearly hundred years old, which is why it is nostalgia for the French in Indochina. You will not be able to find two villas with identical architecture. The villas in this city are like different amazing flowers making Dalat’s beauty. From 1893 (when Mr. Yersin found Da Lat) up to now, although more Eastern and European-American architecture has been created, French architecture is still the dominant feature in this land of thousands of flowers. Experiencing the

Dalat center - Photo: HHN

ups and downs of time, Da Lat has been and will always keep the pointed roof villas with protruding fireplace chimneys, which is in harmony with the thin, high shade of pine trees. Da Lat’s architecture is very special, warm when it is cold but cool when it is hot, thanks to two layers of doors (glass inside, shutter outside) and ventilation system.

Not only are the nature and the architecture unique, the people of Da Lat are also very unique. The original Da Lat people were the Lach people (Da Lach) who used to live by the big streams (around Xuan Huong lake, Cam Ly waterfall, Mang Lin, Dan Kia), now living at the foot of Lang Biang and Ta Nung mountains (outside of Da Lat). Due to the migration process, Da Lat people now converge from 63 provinces in the country, foreigners and overseas Vietnamese. Regardless of the regions people come from, they have in common the characteristic of being gentle, elegant and hospitable. Da Lat people are friendly, gentle, affectionate, doing just enough in business, walk deliberately, speak quietly, dress discreetly and politely. People always go out in group at night

(very few people go alone). If anyone asks for directions, they will give thoughtful instructions. The pace of life in Da Lat is slower than that of other cities, because Da Lat people preferred to live slowly, no rush and no rival. It is hard to find elsewhere, the people who are deep in love with pine trees, flowers, green fields; from adults to children no one ever swear or rush on the street whether rain or shine. Business people in Da Lat are less likely to raise the price, many shops sell at the listed prices and happily exchange goods for customers, and they never feel burdened or complain. At the first contact, Da Lat people seem less attentive, but later they would become more and more cordial and warm-hearted. Poet Nguyen Duy, has generalized the characteristics of Da Lat people: "The charcoal is red to the full / But the fire keeps pretending / The smell of pine resin in the smoke goes round and round". Da Lat is proud to have the Flower Festival, Cherry Blossom Festival, Pink Grass Festival, unique in Viet Nam. All these features have created a peaceful, elegant and hospitable style of Da Lat. Da Lat people also a part of the "Da Lat Brand". In 2019, tourists to Lam Dong are estimated at about 7,160 thousand, up 10.1% over the same period (reaching 100.1% of the plan); in which there are 533 thousand international arrivals, up 9.9%

(reaching 100% of the plan). Stay over is 4,860 thousand visitors, up 9.2% (reaching 100.2% of the plan). Some international markets increased sharply, such as: Korea by over 70%, Malaysia by 21%. The province now has 35 tourist attractions operated by businesses along with more than 60 other free attractions (natural sites, architectural works, religious facilities, craft villages, indigenous ethnic villages, and archeological sites) and 33 agricultural tourist destinations, creating diversity for tours and programs in the province. There are 2,250 tourist accommodation establishments with a total of 25,617 rooms, of which are 480 hotels of 1-5 stars, 445 hotels of 1-2 stars, 35 luxury hotels of 3-5 stars. The hotel services are increasingly improved in quantity and quality, such as restaurants, spas, karaoke, swimming pools, health care services, conferences - seminars, package tours, etc.

The New York Times has just announced that Da Lat is in the Top 52 most attractive destinations in the world. Over 126 years of development (1893 - 2019), Da Lat is striving to become a "Nationally and internationally renowned Holiday and Tourism City", being the largest vegetable-flower production center in the country and building "Da Lat - smart city". Come to Da Lat to discover, experience and be proud of Da Lat – Viet Nam's tourist paradise! ■

On Xuan Huong lake - Photo: HHN

“DU HỌC” LÀM NÔNG

✍️ ĐOÀN KIÊN

Nền nông nghiệp tại Đà Lạt - Lâm Đồng những năm qua đã có những bước phát triển rõ nét nhờ áp dụng những tiến bộ khoa học kỹ thuật mới trên thế giới. Cùng với đó, những nông dân thời kỳ mới ở Lâm Đồng đã nhanh chóng tiếp cận công nghệ, cách thức sản xuất nông nghiệp từ nước ngoài bằng cách tự bỏ chi phí hay đi theo hình thức nhà nước hỗ trợ. Sau mỗi chuyến “du học” tại các nước có nền nông nghiệp phát triển, họ đã trở về địa phương áp dụng phương thức sản xuất mới, thay đổi cách tiếp cận thị trường.

Vừa trở về từ Australia, anh Nguyễn Đức Huy - Giám đốc HTX dịch vụ nông nghiệp tổng hợp Thủy canh Việt (phường 9, TP Đà Lạt) hào hứng kể: “Australia là một quốc gia có nền nông nghiệp phát triển bậc nhất thế giới. Tôi đã học được nhiều điều mới mẻ sau chuyến đi này”. Sở dĩ chàng nông dân chỉ nói ngắn gọn bởi những chuyến đi học tập kinh nghiệm sản xuất nông nghiệp của anh với mật độ ngày càng nhiều. Anh Huy là một trong những nông dân trẻ, tiêu biểu tại TP Đà Lạt đưa công nghệ ứng dụng hiện đại trong sản xuất nông nghiệp, với 2 ha đất trồng cà chua, dâu tây, rau xà lách, dưa leo áp dụng phương thức trồng thủy canh, giá thể, chăm sóc, kiểm soát dịch bệnh trên cây trồng thông qua từng con “Chip” kết nối với máy tính... Đây là kết quả của nhiều năm tìm tòi, học hỏi và từ những chuyến đi nước ngoài học tập cách làm nông nghiệp.

Những năm gần đây, năm nào anh Huy cũng dành thời gian đi qua một quốc gia nào đó để “học”, cuốn hộ chiếu cá nhân cũng vì thế được đóng dấu nhiều hơn. Năm 2008, khi đang còn là sinh viên đại học, anh Huy đã có cơ hội đi một số nước trong khu vực để tham quan mô hình nông nghiệp tại những nơi đó. “Những chuyến đi về sau tôi bắt đầu đi sâu tìm hiểu cách thức người ta làm nông nghiệp như thế nào, không tập trung vào sự

Anh Nguyễn Đức Huy trong chuyến đi tìm hiểu cách làm nông nghiệp tại Malaysia - Ảnh: ĐOÀN KIÊN

“hào nhoáng” của những mô hình mà dành nhiều thời gian tìm hiểu về sự hiệu quả của những nơi mình đi qua”. Anh Huy chia sẻ.

Hiện nay, không chỉ những nông dân trẻ như anh Huy mới quan tâm đến công nghệ ứng dụng trong nông nghiệp, những hộ dân dù có nhiều năm sản xuất ổn định bằng cách làm truyền thống nhưng thông qua các chuyến đi “mở mang” tầm nhìn sau đó trở về thay đổi để nâng cao giá trị sản xuất trên mảnh đất của mình. Ông Bùi Ngọc Cung (48 tuổi, xã Lạc Lâm, huyện Đơn Dương) có hơn 30 năm làm nông nghiệp nhưng năm 2014, ông đăng ký đi Malaysia học tập kinh nghiệm làm nông nghiệp công nghệ cao, sau khi về nước ông mạnh dạn đầu tư đồng bộ hệ thống nhà kính với 4.000m². “Tại cao nguyên Cameron (Malaysia) có điều kiện khí hậu, có nhiều nét tương đồng như ở Lâm Đồng, điều kiện địa hình thậm chí còn khó khăn hơn do đất đai có độ dốc lớn, bị chia cắt nhưng người dân tại đó vẫn đưa nhiều công nghệ vào áp dụng, nhất là hệ thống nhà kính trồng các loại rau, quả”, ông Cung nhìn nhận. Từ hiệu quả kinh tế từ cách làm mới thể hiện rõ rệt qua năng

suất nên đến năm 2015, ông Cung đầu tư hơn 1 tỷ đồng để làm tiếp 4.000m² nhà kính hiện đại để trồng các loại dưa leo baby, cà chua chery đem bán cho các hệ thống siêu thị, chuỗi cửa hàng rau sạch. Cùng với một phần diện tích rau ngoài trời tổng cộng khoảng 1ha sản xuất theo tiêu chuẩn VietGAP, trung bình mỗi năm thu về gần 200 tấn nông sản, giá trị khoảng 2 tỷ đồng, thu nhập vượt trội so với những năm trước.

Hàng năm tỉnh Lâm Đồng thường tổ chức các đoàn cho người dân đi tham quan, học tập kinh nghiệm sản xuất nông nghiệp từ các nước trong khu vực. Vừa qua, 14 hộ nông dân điển hình tiên tiến, sản xuất giỏi của tỉnh Lâm Đồng đã có chuyến học tập từ Nhật Bản, nhiều thành viên trong đoàn đều nhận thấy ở Nhật Bản phát triển sản xuất có chọn lọc, nâng cao chất lượng nông sản, cụ thể là đẩy mạnh sản xuất những sản phẩm có nhu cầu tiêu thụ ngày càng cao và giảm sản xuất những nông phẩm có sức tiêu thụ kém. Bên cạnh đó, lao động trong nông nghiệp giảm xuống khoảng 50%,

song năng suất lao động lại tăng lên đáng kể nhờ tăng cường cơ giới hóa và cải tiến quy trình kỹ thuật. Các ngành thực phẩm chế biến phát triển giúp cho người dân sống ở nông thôn có nhiều việc làm.

Ông Đa Cát Vinh, Chủ tịch Hội nông dân tỉnh Lâm Đồng cho rằng, những chuyến đi nước ngoài tìm hiểu cách thức làm nông nghiệp do nhà nước tổ chức thì chi phí sẽ chia đều (thông thường người dân sẽ đóng góp từ 30-50% chi phí) để người dân có trách nhiệm học tập nghiêm túc. Ngoài ra, những tổ chức, công ty cung ứng giống, kỹ thuật cũng thường xuyên đưa khách hàng (hộ nông dân) sang những quốc gia khác vừa là cách để người dân có cơ hội tìm hiểu trực tiếp những mô hình hay vừa là cách những đơn vị đó phân phối sản phẩm công nghệ ra thị trường một cách nhanh nhất. Chính nhờ vậy mà những năm gần đây việc ứng dụng công nghệ mới vào làm nông nghiệp tại Đà Lạt - Lâm Đồng có nhiều bước phát triển nhanh chóng ■

AGRICULTURE “STUDY ABROAD”

✍️ ĐOÀN KIÊN

Agriculture in Da Lat - Lam Dong has seen remarkable progress over the years thanks to the application of new technological advances. At the same time, the new-generation farmers in Lam Dong have quickly approached agricultural technologies and methods from abroad by funding their own costs for study trips or attending state-subsidized programs. After each “study abroad trips” in developed countries, they return to apply a new production method and change the market approach.

Just coming back from Australia, Mr. Nguyen Duc Huy, Director of Viet Nam Hydroponic General Agricultural Service Cooperative (Ward 9, Da Lat City) excitedly said: “Australia is a country with the most developed agriculture sector. I have learned many new things in this trip”. He only spoke briefly about this trip because his trips abroad to study agricultural production

*Mr. Nguyen Duc Huy on study trip in Malaysia
Photo: DOAN KIEN*

experience are increasing in density. Mr. Huy is one of the typical young farmers in Da Lat to apply modern technology in agricultural production, with 2 hectares for tomatoes, strawberries, lettuce, cucumbers using the Hydroponic method in growing, tending and disease control, in which each plant has a chip connected to the computer. This is the result of many years of searching, learning and travelling abroad to study how to do farming.

Recently, Huy has spent time traveling to a certain country every year to “study”, so his

personal passport has thus been more stamped. In 2008, while still a university student, Mr. Huy had the opportunity to go to some countries in the region to visit agricultural models. "In the following trips I began to delve into how people do farming, not focusing on the "flashy" models but spending a lot of time learning about how to do farming effectively", said Mr. Huy.

At present, not only young farmers like Mr. Huy are interested in the agricultural technology, but also the households who had many years of conventional farming. Through "study" trips, the new visions are applied to enhancing the value of production on their land. Mr. Bui Ngoc Cung (48 years old, Lac Lam commune, Don Duong district) has had more than 30 years farming when he traveled to Malaysia to learn about high-tech agriculture in 2014. After returning home he boldly put investment in synchronous greenhouse systems with 4,000m². "In the Cameron Highlands (Malaysia), the climate is similar to Lam Dong. The terrain conditions are even more difficult to farm due to the steep and fragmented land but the people there still apply many technologies, especially the greenhouse system, to farming vegetables and fruits", Mr. Cung acknowledged. From the clear economic efficiency and enhanced productivity, in 2015, Mr. Cung invested more than 1 billion dong to establish 4,000m² of modern greenhouses to grow baby cucumbers and cherry tomatoes to supply to the supermarket chains and clean vegetable stores. That combined with one hectare of outdoor vegetable area following VietGAP standards give nearly 200 tons of agricultural products, which is worth about 2 billion VND, a remarkable income compared to the previous years.

Every year, Lam Dong province usually organizes abroad trips for farmers to visit and learn about agricultural production experiences from countries in the region. Recently, 14 well-performing farmer households in Lam Dong province had a study trip in Japan. Many members of the delegation realized that Japan is developing selective production and improving quality products, particularly the products with increasing consumption demand, while reducing production of low-consumption products. In addition, the labor force in agriculture decreased by about 50%, but labor productivity increased significantly thanks to mechanization and technical process improvement. The development of food processing industry has helped create more jobs for people in rural areas.

Mr. Da Cat Vinh, Chairman of the Farmers' Union of Lam Dong, said that costs of the trips abroad to learn about farming methods organized by the province will be divided equally (normally people will contribute between 30- 50% of the cost) so that the participants could attend actively. In addition, the organizations and companies supplying seeds and technology often bring customers (farmer households) to other countries for the opportunity to observe the good models and also to deliver technology products to the market as quickly as possible. Therefore, in recent years, the application of new technologies to agriculture in Da Lat - Lam Dong has experienced rapid development ■

Ga Đà Lạt (tại số 1 Quang Trung, phường 10, thành phố Đà Lạt) được người Pháp xây dựng từ năm 1932 và hoàn thành vào năm 1938, do hai kiến trúc sư người Pháp là Moncet và Reveron thiết kế với kinh phí xây dựng 200.000 franc. Nhà ga Đà Lạt hay ga xe lửa Đà Lạt là công trình đường sắt cổ kính nhất và độc nhất của Việt Nam cũng như Đông Dương. Nói ga Đà Lạt độc nhất vì trước đây là tuyến đường sắt duy nhất ở Việt Nam thiết kế theo kiểu rãnh cựa. Với vẻ đẹp độc đáo của lối kiến trúc phương tây, nhà ga có ba hình mái chóp, cách điệu từ dáng núi Langbiang, từ mái nhà rông truyền thống của Tây Nguyên nhưng vẫn mang đậm phong cách Pháp. Năm 2001, Ga Đà Lạt được Bộ Văn hóa - Thông

We come Dalat railway station back in the time that the city say goodbye with the dawn. In this season, the weather of mountain city was the most beautiful in year. A bit of dry and cold of sunlight ray mingles the cold of beginning of winter seem to make you slower living for enjoying the interesting things at this city with strengths of "Industry without smoke"

Dalat railway station (at 01 Quang Trung street, ward 10, Dalat city) was build since 1932 to 1938 and it was designed by two French architects Moncet and Reveron with the cost of 200.000 Francs. Dalat railway station or Dalat train station is the most ancient and unique railway project in Vietnam as well as Indochina. We said that Dalat railway

ĐỘC ĐÁO GA ĐÀ LẠT

✍️ THÀNH NAM

Ảnh: THÀNH NAM

Chúng tôi trở lại Ga Đà Lạt vào thời điểm khi thành phố vừa tiến bình minh đi. Mùa này, thời tiết phố núi được xem là đẹp nhất năm. Chút hanh hao từ sợi nắng quyện với cái lạnh lập đông của Đà Lạt dường như làm cho bạn cần phải sống chậm lại để tận hưởng những điều thi vị ở một thành phố có thể mạnh về “ngành công nghiệp không khói” này.

tin công nhận là Di tích kiến trúc cấp quốc gia.

Với Ga Đà Lạt, không khó để nhận thấy dấu ấn của một không gian hoài niệm, đó là lối kiến trúc cổ kính, là những toa tàu đã nhuộm màu thời gian. Tuyến đường sắt Đà Lạt bây giờ chỉ còn 7 cây số, với chức năng phục vụ du lịch là chính, nhưng với nhiều du khách trong nước và quốc tế thì đây là điểm tham quan hấp dẫn. Cảnh đẹp dọc theo tuyến đường sắt Đà Lạt - Trại Mát cho du khách cảm giác rất thú vị.

Đà Lạt - thành phố sương mù, thành phố ngàn hoa, và Đà Lạt còn là một thành phố của kiến trúc. Mời bạn đến với thành phố cao nguyên này để phong phú thêm những trải nghiệm của mình ■

The originality of Dalat railway station

✍️ THANH NAM

station is unique because it is the most exclusive railway route in Vietnam which was designed with the serrated modern. With the unconventional beauty of western architecture, the railway station has three ridge roofs same the type of Langbiang mountain. From traditional communal house but it has the French profound style. In 2001, Dalat railway station was recognized as national level architecture relic by Ministry of Culture and Informations.

With Dalat railway station, it is not difficult to espy the cachet of the nostalgia space. That is ancient architecture type, that also the carriage which were dyed the color of time. Now, route of railway only remains about 7 kilometers, its key function is to serve tourism but this is attractive sightseeing place of the domestic and international tourists. The beautiful landscape along with Da Lat – Trai Mat railway route bring to visitors the

Photo: THANH NAM

enjoyable sensation

Dalat – the city of fog, the city of thousands of flowers and Dalat is also the city of architecture. Please come to this highland city to make your experiences more abundant ■

Đà Lạt Những con đèo nở hoa

✍️ **THANH HIỀN**
Ảnh: Internet

Đà Lạt nằm giữa đồi núi, bởi thế những con đường đến với thành phố tình yêu này cũng trùng trùng điệp điệp níu chân du khách bởi nhiều sắc hoa.

Đèo Bảo Lộc, Lâm Đồng

Đèo Bảo Lộc là con đèo nằm trên quốc lộ 20, nối TP. Hồ Chí Minh với cao nguyên Langbian, cao khoảng 1.500m so với mực nước biển. Muốn đến phố hoa Đà Lạt, đầu tiên phải đi qua đèo Bảo Lộc (còn gọi là đèo B'Laô theo tiếng K'ho), dài 10km, là ranh giới giữa địa phận thành phố Bảo Lộc và huyện Đạ Huoai.

Con đèo được xây dựng năm 1973, một thời là nỗi kinh hoàng của cánh xe tải khi đi qua những đoạn dốc sạt lở nguy hiểm. Quốc lộ 20 nay đã được xây dựng lại trở thành con đường đẹp nên thơ đi qua nhiều cánh rừng cao su, rừng thông, những đồi chè xanh mướt và những vườn cà phê bạt ngàn trĩu quả.

Đèo Prenn giữa thung lũng thông xanh

Đèo Prenn thuộc tỉnh Lâm Đồng, có chiều dài 11km, nằm cách trung tâm Đà Lạt khoảng 10km. Đường đèo quanh co uốn lượn quanh những rừng thông xanh mướt rì rào. Prenn bắt nguồn từ tiếng Chăm nghĩa là "xâm chiếm", từ này phát sinh do đèo Prenn uốn lượn qua một thác rất đẹp mang tên thác Prenn.

Qua mỗi khúc quanh, mỗi lần xuống dốc, khung cảnh thành phố Đà Lạt lại thấp thoáng xa xa. Con đèo dù không dài nhưng đông xe cộ qua lại và là cửa ngõ chính để tiến vào thành phố. Cảnh quan hai bên đường làm nao lòng những vị khách phương xa.

Đèo Ngoạn Mục - con đèo có độ dốc lớn nhất các tỉnh phía Nam

Nằm trên quốc lộ 27, nối liền 2 tỉnh Ninh Thuận và Lâm Đồng, đèo Ngoạn Mục (còn gọi là đèo Sông Pha) nhiều năm trước một thời là tuyến giao thông huyết mạch giữa các tỉnh Tây Nguyên và duyên hải Nam Trung Bộ. Đèo dài 18,5 km, có độ dốc trên 9 độ. Từ trên đỉnh cao nhất nhìn xuống thung lũng Ninh Sơn, bạn sẽ thấy những con đường đèo ngoằn ngoèo len lỏi trong rừng cây xanh.

Sau khi đèo Omega từ Nha Trang lên Đà Lạt được thông xe, ít người qua lại trên đèo Ngoạn Mục, khiến con đèo thưa vắng dần. Với những tay lái thích chinh phục, việc vượt đèo Ngoạn Mục trên con đường gập ghềnh khúc khuỷu, thấp thoáng cảnh núi rừng hùng vĩ và thử thách tay lái vẫn là trải nghiệm đáng thử khi có ý định đến Đà Lạt.

Mimosa - đèo dẫn lối vào Thành phố Hoa

Không quá hiểm trở, khúc khuỷu như đèo

Frenn, đèo Mimosa mang đến cho du khách những cảnh đẹp thơ mộng. Đến đây vào những ngày cuối Đông với sắc hoa Mimosa vàng nở rộ trên từng nhánh cây cùng mùi hương phảng phất

nhè nhẹ, cảm giác thú vị, tuyệt vời đến khó tả. Với những ai yêu hoa, yêu thơ mộng của Đà Lạt thì đây quả là một khung cảnh ấn tượng, khó có thể nào quên được.

Mây trắng bồng bềnh trên đỉnh đèo Dran

Đèo Dran là con đèo tiếp nối với đèo Ngoạn Mục để vào đất Đà Lạt. Dran cũng là tên của một thị trấn thuộc huyện Đơn Dương, tỉnh Lâm Đồng. Đèo Dran nằm cao hơn TP. Đà Lạt và cũng là nơi lạnh

nhất thung lũng, quanh năm sương mù bao phủ.

Cũng giống đèo Ngoạn Mục, đèo Dran vắng vẻ và thưa người qua. Đèo chỉ khoảng 10km nhưng quanh co uốn lượn với cảnh quan thay đổi sau mỗi khúc cua. Suốt con đường vắng vẻ là thiên nhiên hữu tình, rừng thông trùng điệp, đồi chè xanh mướt và hoa dại trải dọc hai bên. Đi trên đèo Dran vào tháng 12, người đi đường sẽ mất cả tiếng đồng hồ vì say trong màu vàng rực rỡ của hoa dã quỳ. Mùa đông, rất nhiều du khách lên Đà Lạt rồi vội vã đến Dran để thưởng thức thời tiết giá lạnh, gió lồng lộng giữa mây ngàn, cảm giác như chìm trong biển mây ■

Bao Loc Pass, Lam Dong

Bao Loc Pass is on Highway 20, connecting Ho Chi Minh City with Langbian Plateau, about 1,500m high above sea level. To go to Da Lat, one first have to travel through Bao Loc Pass (also known as B'Lao Pass in K'ho language), which is 10km long, and is the boundary between Bao Loc City and Da Huoi District.

The pass was built in 1973, once the horror of the truck drivers with dangerous landslides. Highway 20 has now been rebuilt into a poetic beautiful road through many rubber forests, pine forests, lush green tea hills and immense coffee gardens.

Da Lat

BLOOMING MOUNTAIN PASS

THANH HIEN

Photo: Internet

Da Lat is located in the middle of hills and mountains, so the many roads to this City of Love also attract visitors by many kinds of beautiful flowers.

Prenn Pass in the middle of green pine valley

Prenn Pass in Lam Dong Province has a length of 11km, located about 10km from the center of Da Lat. Its winding road runs inbetween green pine forests. Prenn is derived from the Cham language which means "invasion", this word arises because the Prenn Pass winds through a very beautiful waterfall called Prenn waterfall.

Through every turn or downhill, the scenery

of Da Lat city loomed far away. Although the Pass is not very long, a lot of vehicles come and go and this is the main gateway to enter the city. The scenery on both sides of the road captivates visitors from afar.

Ngoan Muc - the mountain pass the largest slope in the southern provinces

Located on Highway 27, connecting the two provinces of Ninh Thuan and Lam Dong, Ngoan Muc Pass (also known as Song Pha Pass) many years ago was a lifeline for traffic between the Central Highlands provinces and the South Central Coast. The pass is 18.5 km long, with a slope of over 9 degrees. From the highest peak looking down on Ninh Son valley, you will see zigzag mountain pass roads weaving in the green forest.

After Omega Pass from Nha Trang to Da Lat was opened, fewer people passed on Ngoan Muc. For those who like conquering, crossing Ngoan Muc Pass on the rugged road, looming over the majestic mountains and challenging the steering wheel is still a worthwhile experience when coming to Da Lat.

Mimosa - the way to City of Flowers

Not too dangerous with lots of bends like Prenn Pass, Mimosa Pass gives visitors the beautiful scenery. Coming here on the last days of the winter with the yellow Mimosa flower blooming

with a slight scent is an interesting and wonderful feeling that is hard to describe. For those who love flowers and love the poetic beauty of Da Lat, this is an impressive scene which will be hard to forget.

Hanging clouds on Dran Pass

Dran Pass connects with Ngoan Muc Pass to enter Da Lat. Dran is also the name of a town in Don Duong District, Lam Dong Province. Dran is higher than Da Lat and also the coldest place in the valley, which is foggy year round.

Like Ngoan Muc Pass, Dran Pass is less travelled. The pass is only about 10km but winding with a changing landscape after every bend. Throughout the deserted road is charming nature, the huge pine forest, green tea hills and wildflowers spread along the sides. On Dran Pass in December, passengers will have an hour of indulging in the brilliant yellow of wild sunflowers. In the winter, a lot of tourists come to Da Lat and rush to Dran to enjoy the cold weather, the wind blazing among the clouds, which feels like sinking in the sea of clouds ■